

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1961

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
160

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 672

Άρθρον 2.

Περί του αναλυτικού και ωρολογίου προγράμματος των Γυμνασίων τής πρώτης βαθμίδος.

Θρησκευτικά.

ΠΑΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες υπ' όψει: α) τὰς διατάξεις του άρθρου 27, παρ. 2 του Ν. Δ. 3971/59 «περί Τεχνικής και Έπαγγελματικής Εκπαιδεύσεως, Οργανώσεως τής Μέσης Εκπαιδεύσεως και Διοικήσεως τής Παιδείας», εν συνδυασμῶ πρός τὸ ἄρθρον 24 του Α.Ν. 1849/1939 «περί τῶν σχολείων Μέσης Εκπαιδεύσεως» και τὸ ἄρθρον 3 παράγρ. 1 του υπ' ἀριθ. 367/1960 Β. Διατάγματος «περί συνεδριῶν, ἀρμοδιοτήτων κλπ. του ΑΣΕΠ, τῶν εἰδικῶν Συμβουλίων αὐτοῦ και τῶν τμημάτων αὐτῶν», β) γνώμην του ΑΣΕΠ, περιλαμβανομένην εἰς τὴν υπ' ἀριθ. 16/14.3.1961 πράξιν αὐτοῦ και γ) γνωμοδότησιν του Συμβουλίου τής Ἐπικρατείας, περιλαμβανομένην εἰς τὴν υπ' ἀριθ. 573/24.8.1961 πράξιν αὐτοῦ, προτάσει του Ἡμετέρου ἐπὶ τής Ἐθνικῆς Παιδείας και Θρησκευμάτων Ἰπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

Τὰ του αναλυτικού και ωρολογίου προγράμματος των Γυμνασίων πρώτης βαθμίδος καθορίζονται ὡς ἀκολούθως:

Άρθρον 1

Διδασκόμενα μαθήματα—εβδομαδιαῖαι	ὥραι διδασκαλίας		
	Τάξις Α'	Τάξις Β'	Τάξις Γ'
	ὼραι	ὼραι	ὼραι
1. Θρησκευτικά.....	2	2	2
2. Ἀρχαῖα Ἑλληνικά.....	7	7	8
3. Νέα Ἑλληνικά.....	4	4	4
4. Ξένα Γλώσσαι (Γαλλικά ἢ Ἀγγλικά).....	3	3	3
5. Ἱστορία.....	3	3	3
6. Ἀγωγή του πολίτου.....	—	—	1
7. Σπουδὴ του περιβάλλοντος.....	—	—	—
8. Γεωγραφία.....	2	2	2
9. Μαθηματικά.....	4	4	4
10. Φυσικά.....	4	3	5
11. Τεχνικά.....	2	2	1
12. Ὡδική.....	2	2	1
13. Σωματικὴ Ἀγωγή.....	3	3	2
14. Πρῶται βοήθειαι.....	—	—	1
15. Οἰκοκυρικά (διὰ τὰ γυμνάσια θηλέων).....	2	2	2

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τής διδασκαλίας του Θρησκευτικοῦ μαθήματος εἶναι ἡ καλλιέργεια και διάπλασις ὑγιῶς θρησκευτικοῦ συναισθήματος και δὴ ἡ μετάδοσις και ἐμπέδωσις ἐν ταῖς καρδίαις τῶν μαθητῶν τῶν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως Θρησκευτικῶν και ἠθικῶν ἀληθειῶν τής Ἀγίας Γραφῆς, ὡς αὐταὶ ἐρμηνεύονται και βιοῦνται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ὀρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ, πρός δημιουργίαν χριστιανικῶν προσωπικοτήτων διαπνεομένων ὑπὸ τής ἀγάπης πρός τὸν πλησίον, ἐκδηλουμένης ἐν γνησίῳ θρησκευτικῷ βίῳ και ἐν ἔργοις φιλαλληλίας και κοινωνικῆς εὐποιίας.

2. Διδακτέα ὕλη.

Ι. Τάξις Α'.

Κατὰ τὸ Α' ἐξάμηνον: Ἐκ τής Ἱερᾶς Ἱστορίας τής Παλαιᾶς Διαθήκης τὰ ἀκόλουθα: α) Ἡ ἀποκάλυψις του Θεοῦ ἐν τῇ δημιουργίᾳ του κόσμου και του ἀνθρώπου, ἐν τῇ πτώσει αὐτοῦ, ἐν τῇ παλαιοτάτῃ ἱστορίᾳ τής ἀνθρωπότητος και ἰδιαιτέρως ἐν τῇ ἱστορίᾳ του Ἰσραὴλ διὰ τῶν Πατριαρχῶν, του Μωϋσέως και τῶν Προφητῶν και β) ἡ παρά τῷ λαῷ τούτῳ προπαρασκευὴ τής ἐλεύσεως του Σωτῆρος. Ἐκ τής ὕλης τής Π.Δ. δὲ ἐπιλεγῶσι ὄσα στοιχεῖα εἶναι ἀπαραίτητα ἵνα φανῇ ὁ προπαιδευτικὸς διὰ τὴν ἀποδοχὴν ὑπὸ του ἀνθρώπου τής διὰ του Κ.Η.Ι.Χ. σωτηρίας κατὰ τὴν παρατήρησιν του Ἀποστόλου Παύλου (Γαλ. Γ' 23—24). Ἦτοι ἀναλυτικώτερον:

1) Δημιουργία του κόσμου και του ἀνθρώπου. 2) Παρακοὴ και πτώσις τῶν Πρωτοπλάστων. 3) Πυργοποιία τής Βαβέλ, διασπορά. 4) Κλήσις του Ἀβραάμ και τῶν Πατριαρχῶν, ἐπαγγελία τής Σωτηρίας. 5) Οἱ Ἰσραηλίται ἐν Αἴγίπτῳ. 6) Μωϋσῆς και ἡ ἐξ Αἰγύπτου ἐξοδος. 7) Ἀποκάλυψις του Θεοῦ ἐν Σινᾷ, δεκάλογος. 8) Σκηνὴ του μαρτυρίου και Κιβωτὸς τής Διαθήκης, ἑορταί. 9) Ἐγκατάστασις τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Παλαιστίνῃ ὑπὸ τὸν Ἰησοῦν του Ναυῆ. 10) Ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν Κριτῶν. Ἡ Ρούθ. 11) Ὁ Προφητὰνὰξ Δαυὶδ. 12) Ὁ Σολομῶν, ὁ Ναός. 13) Οἱ Προφῆται του Ἰσραὴλ και ἰδίᾳ ὁ Ἡσαίας. Αἱ περὶ Μεσσιου προφητεῖαι. 14) Οἱ Ἰσραηλίται ὑπὸ τοὺς Ἀσσυρίους και Βαβυλωνίους. 15) Ἐπάνοδος ἐκ τής αἰχμαλωσίας. Νέος Ναός. 16) Ἑλληνικὴ κυριαρχία, Μακκαθαῖοι. 17) Ρωμαϊκὴ κυριαρχία, Ἡρώδης, Ναός, διάδοχοι του Ἡρώδου. 18) Θρησκευτικὴ και ἠθικὴ κατάστασις του Ἰσραὴλ εἰς τὰς παραμονὰς τής ἐλεύσεως του Κυρίου. 19) Θρησκευτικὴ και ἠθικὴ κατάστασις του εἰδωλολατρικοῦ κόσμου. Ἡ διὰ τής μεταφράσεως τῶν Ὁ προπαρασκευὴ τῶν εἰδωλολατρῶν. Προσῆλυτοι και σεβόμενοι τὸν Θεὸν εἰς τὰς Ἰουδαϊκὰς συναγωγὰς τής διασποράς.

Β'. Κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον: Ὁ βίος τοῦ Κ.Η.Ι.Χ. Ζωηρὰ καὶ ἐποπτικὴ ἐκθεσις τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τοῦ Κυρίου, ἐπὶ τῇ βάσει κυρίως τῶν σχετικῶν περικοπῶν ἐκ τῶν Εὐαγγελίων. Ἀναλυτικώτερον δέον νὰ διδαχθῶσι τὰ ἐξῆς: 1) Τὰ κατὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον. 2) Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου καὶ ἐπίσκεψις ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἐλισάβετ. 3) Τὰ ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου μέχρι τῆς ἐμφανίσεως Αὐτοῦ εἰς τὸν δημόσιον βίον. 4) Ὁ δημόσιος βίος τοῦ Κυρίου, κλήσις τῶν Ἀποστόλων. 5) Περιοδεῖαι καὶ θαύματα τοῦ Κυρίου. 6) Θριαμβευτικὴ εἰσόδος εἰς Ἱερουσόλυμα. 7) Οἱ Ἕλληνες παρὰ τῷ Ἰησοῦ. 8) Μυστικὸς Δείπνος, τὰ Ἅγια Πάθη, ἡ Τασὴ, ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ἀνάληψις τοῦ Σωτῆρος.

II. Τάξις Β'.

Α'. Κατὰ τὸ Α' ἐξάμηνον: Ἡ διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχετικῶν περικοπῶν ἐκ τῶν Εὐαγγελίων. Εἰδικώτερον θὰ διδαχθῶσι: 1) Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία τοῦ Κυρίου. 2) Τινὲς τῶν παραβολῶν. 3) Αἱ τελευταῖαι πρὸ τοῦ Πάθους ὁμιλίαι τοῦ Κυρίου.

Β'. Κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον: Τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας.

Ἀναλυτικώτερον θὰ διδαχθῶσι τὰ ἐξῆς: 1) Ἰδρυσις τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ βιβλίου τῶν Πράξεων καὶ τοῦ διδακτικοῦ ἐγχειριδίου. 2) Τὰ κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον. 3) Διάδοσις τοῦ Εὐαγγελίου ἐν μέσῳ διωγμῶν καὶ μαρτυριῶν. 4) Θρίαμβος τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸ διάταγμα τῶν Μεθιολάνων καὶ ἡ σημασία αὐτοῦ. 5) Καθορισμὸς τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἀρέσεων. Αἱ Οἰκουμέναι καὶ Σύνοδοι. 6) Τὸ Σχίσμα, αἷτια καὶ ἀποτελέσματα αὐτοῦ διὰ τὸν Χριστιανισμὸν ἐν γένει. 7) Συνοπτικὴ διαδρομὴ τῆς Ἱστορίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Δυτικῆς τοιαύτης, χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα ἑκατέρας τούτων. 8) Θρησκευτικὴ διαμαρτυρία τοῦ 16ου αἰῶνος, αἷτια καὶ ἀποτελέσματα ταύτης. 9) Κατάτμησις τῶν διαμαρτυρομένων εἰς πολλὰς ἐκκλησίας. 10) Ἡ Ὀρθοδοξία ἐπὶ Τουρκοκρατίας. 11) Ρωσικὴ Ἐκκλησία καὶ λοιπαὶ Βαλκανικαὶ Ἐκκλησίαι. 12) Τὰ λοιπὰ Ὀρθόδοξα Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς. 13) Ἡ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. 14) Σχέσις τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, δογματικὴ καὶ Ἱστορικὴ Ἐνότης τούτων. 15) Σύγχρονος Οἰκουμένη κινήσις.

III. Τάξις Γ'.

Α'. Κατὰ τὸ Α' ἐξάμηνον: α) Ἱερὰ Κατήχησις ἐπὶ τῇ βάσει ἀναλυτικῆς ἐρμηνείας τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, ἐπισυναπτομένης καὶ τῆς περὶ τῶν Χριστιανικῶν μυστηρίων διδασκαλίας.

Β'. Κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον: Στοιχεῖα λειτουργικῆς τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀναλυτικώτερον θὰ διδαχθῶσι: 1) Τὰ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ. 2) Ἐκκλησιαστικὸν ἑορτολόγιον. 3) Ἱερὰ ἀκολουθία. Ἰδιαιτέρα θὰ καταβληθῇ προσπάθεια διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς θείας λειτουργίας.

Ἄρθρον 3.

Ἀρχαία Ἑλληνικά.

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν εἶναι γενικῶς μὲν ἡ δι' ἐνεργητικῆς προσοικειώσεως καὶ ὁλοκληρωτικῆς βίωσης τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἀξιολογικοῦ περιεχομένου τῶν κλασσικῶν συγγραφέων θεμελιώσις τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως, τοῦ ἠθικοῦ καὶ πατριωτικοῦ φρονηματισμοῦ, τῆς καλλιτεχνικῆς μορφώσεως, τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς ἱστορικῆς τῶν μαθητῶν συνειδήσεως, δεδωμένου ὅτι ἐκ τῶν πνευματικῶν δημιουργημάτων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀναβλύζει πλουσία πηγὴ διανοητικῆς ἰσχύος, δυνάμεως βουλήσεως καὶ δυνάμεως δράσεως, δι' ὧν τὰ μάλιστα μορφοῦνται ὁ νοῦς, ἐξευγενίζεται τὸ συναίσθημα καὶ διακλάσσεται ὁ χαρακτήρ, εἰδικότερον δέ:

α) Ἡ γνῶσις τῆς ζωῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὰς πρώτας αὐτῆς δοκίμους μορφὰς καὶ ἡ τοιαύτη τῶν μαθητῶν ἐξοικείωσις πρὸς τὸν ἀρχαῖον λόγον ὥστε οὗτοι 1) νὰ δύνανται ἐν τέλει νὰ κατανοοῦν καὶ ἐρμηνεύουν μετὰ λελογισμένης χρήσεως καταλλήλων βοηθημάτων ἀρχαία Ἑλληνικά κείμενα,

καὶ 2) ν' ἀποκτήσουν τὴν ἐκ τῆς ἐξοικειώσεως πρὸς τὸ ὄψος τὴν θεμνὴν, τὸν πλοῦτον, τὴν εὐκαμψίαν καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετὰς τοῦ ἀρχαίου λόγου ἰκανότητα πρὸς ἀκριβῆ, σαφῆ, πλήρη καὶ καλλιπετὴ διατύπωσιν τῶν ἰδίων διανοημάτων καὶ τὴν βαθυτέραν γνῶσιν τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου, προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ, ἀποτελοῦντος ἐξελικτικὴν μορφήν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, καὶ ὑπ' ἐκείνης πλουτιζομένου καὶ διαμορφουμένου.

β) Ἡ μύησις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν τέχνην τῆς Ἑρμηνείας, βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς κατανοήσεως τοῦ πνεύματος τῶν συνανθρώπων τῶν καὶ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐνασχολήσεως πρὸς τὰς πνευματικὰς ἐπιστήμας.

γ) Ἡ κατανόησις καὶ ἐκτίμησις τῶν πάσης φύσεως στοιχείων τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἀξιών ἐκείνων, αἷτινες ἀποτελοῦν τὴν ὑποδομὴν τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ τε Νέου Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Δυτικοευρωπαϊκοῦ, εἰς τρόπον ὥστε οἱ μαθηταὶ νὰ λάβωσι συνείδησιν τῆς πρωταρχικῆς ἀξίας, ἣν ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ πνευματικὴ εἰσφορά ὡς βᾶσις καὶ πηγὴ τοῦ σημερινοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, εἰσφορά τὴν ὅποιαν διεφύλαξε καὶ διερμήνευσεν ἐν πολλοῖς εἰς τὸς νεωτέρους ἡ Ἑλληνιστικὴ, Βυζαντινὴ καὶ νεωτέρα Ἑλληνικὴ παράδοσις.

δ) Ἡ διὰ τῆς ἀναγνώσεως καὶ ἐρμηνείας τῶν σημαντικωτέρων λογοτεχνικῶν ἔργων θεμελιώσις τῆς λογοτεχνικῆς μορφώσεως τῶν μαθητῶν καὶ διέγερσις τοῦ διαφέροντος αὐτῶν πρὸς τὸ ἀληθῶς ἐν τῇ λογοτεχνίᾳ ὄρατον.

2. Διδακτέα ὕλη.

I. Τάξις Α'.

Α'. Κείμενα: (ὥραι 4).

Ἀνάγκωσις καὶ ἐρμηνεῖα περικοπῶν ἐξ ἔργων ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, κλασσικῶν καὶ μετακλασσικῶν, περιλαμβανομένων εἰς καταλλήλως συντεθειμένην Ἀνθολογίαν πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν καὶ τῆς Β' τάξεως. Ἐκ τῶν δυναμένων ν' ἀνθολογηθῶσι κειμένων ἀναφέρονται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς: Οἱ Αἰσώπειοι μῦθοι. Τὰ Στρατηγήματα τοῦ Πολυαίνου, ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἀπολλοδώρου, ἡ Ποικίλη Ἱστορία τοῦ Αἰλιανοῦ, οἱ Νεκρικοὶ Διάλογοι τοῦ Λουκιανοῦ, οἱ Βίοι καὶ αἱ Γνώμαι Διογένηος τοῦ Λαερτίου, Τὰ Μηδικὰ τοῦ Διοδώρου Σικελιώτου, τὰ Ἀποφθέγματα καὶ οἱ βίοι τοῦ Πλουτάρχου, ἡ Ἑλλάδος περιήγησις τοῦ Πausανίου, τὰ Γεωγραφικὰ τοῦ Στράβωνος, οἱ Δειπνοσοφισταὶ τοῦ Ἀθηναίου, οἱ λόγοι καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τοῦ Ι. Χρυστοστόμου, τὸ περὶ Κτισμάτων τοῦ Προκοπίου.

Β'. Γλωσσικὴ διδασκαλία: (ὥραι 3).

α) Γραμματικὴ: Βάσει λημμάτων ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος ἐκ τῶν διδασκομένων ἐν τῇ τάξει περικοπῶν τῆς Ἀνθολογίας καὶ τῶν σχετικῶν ἀσκήσεων τοῦ βιβλίου τῆς Γραμματικῆς συστηματικὴ διδασκαλία τῶν ἐξῆς γραμματικῶν φαινομένων τοῦ ἄττικοῦ πεζοῦ λόγου ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τ' ἀντίστοιχα φαινόμενα τῆς ἀπλῆς καθαρσοῦσης.

Φθόγγολογικόν: Φθόγγοι — γράμματα καὶ διαίρεισις αὐτῶν διφθόγγοι — Συλλαβαί — Συλλαβισμὸς — Πνευματισμὸς καὶ Τονισμὸς — ἄτονοι καὶ ἐγκλιτικαὶ λέξεις — λοιπὰ σημεῖα γραπτῷ λόγου — πάθη τῶν φθόγγων.

Τυπικόν: Μέρη τοῦ λόγου — ἄρθρον — Α', Β', Γ' κλίσις οὐσιαστικῶν. Ἀνώμαλα οὐσιαστικά. Ἐπίθετα καὶ κλίσις αὐτῶν. Παραθετικά ἁμαλὰ καὶ ἀνώμαλα. Ἀντωνυμιαί — ἀριθμητικά. Ρήματα. Συζυγία τῶν εἰς — ω ρημάτων (βαρύτονα καὶ περισπώμενα).

β) Συντακτικόν:

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ β' τριμήνου ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐρμηνευομένων συγγραφέων καὶ ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τὰ ἀντίστοιχα φαινόμενα τῆς ἀπλῆς καθαρσοῦσης ὁλως πρακτικὴ ἐξέτασις τῆς χαρακτηριζούσης τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ἀκολουθοῦ συντακτικῆς ὕλης:

Ἡ πρότασις — Διαίρεισις κυρίων καὶ δευτερευουσῶν προτάσεων. Σύνδεσις προτάσεων (κατὰ παράταξιν — καθ' ὑπόταξιν — ἀσύνδετον). Κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως. Τὸ ἀπαρέμφατον, (εἰδικόν — τελικόν) — χρῆσις τῆς μετοχῆς — ἀνάλυσις αὐτῆς. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ρήματος — τῆς μετοχῆς — τοῦ ἀπαρέμφατου. Δυνητικὴ ὀριστικὴ καὶ εὐκτικὴ

ἀδρόμεως. Τὸ ἀντικείμενον. Τὸ ποιητικὸν αἴτιον. Τροπὴ ἐνεργητικῆς συντάξεως, εἰς παθητικὴν καὶ τανάπαλιν. Δοτικὴ τοῦ ὄργανου — τοῦ αἰτίου, αἰτιατικὴ τῆς ἀναφράσεως.

II. Τάξις Β'.

Α'. Κείμενα: (ὥραι 4).

α) Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία Περικοπῶν ἐκ τοῦ Β' Μέρους τῆς Ἀνθολογίας ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων (1 ὥρα ἐβδομαδιαίως καθ' ὅλον τὸ ἔτος).

β) Κατὰ τὸ Α'. ἐξάμηνον: Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία τῶν εὐκολωτέρων καὶ ὁμαλωτέρων μερῶν τῆς Κύρου Ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφώντος, κυρίως δὲ ἐκ τῶν βιβλίων Γ' καὶ Δ' περὶ τῆς καθόδου τῶν Μυρίων, συμπληρουμένη δι' ἀναγνώσεως ἐκτενῶν, σαφῶν καὶ γλαφυρῶν περιλήψεων.

γ) Κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον: Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία τῶν δύο πρώτων βιβλίων τῆς Ἀλεξάνδρου Ἀναβάσεως τοῦ Ἀρριανοῦ — πλὴν τῶν κεφαλ. 7 — II τ.ῦ Α' βιβλίου. Γλαφυρὰ περιλήψεις τῶν ὑπολοίπων μερῶν τοῦ ἔργου.

Β'. Γλωσσικὴ διδασκαλία: (ὥραι 3).

α) Γραμματικὴ: Βάσει τῆς ἀναγνώσεως καὶ ἐρμηνείας τῶν περικοπῶν τῆς Ἀνθολογίας καὶ τῶν ἐν τῇ τάξει διδασκόμενων ὡς ἂν συγγραφέων συστηματικὴ ἐξέτασις τοῦ ὑπολοίπου μέρους τῆς Γραμματικῆς τοῦ Ἀττικῶν πεζοῦ λόγου ἐν παραλληλισμῷ πάντοτε πρὸς τ' ἀντίστοιχα γραμματικὰ φαινόμενα τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης:

Τυπικόν: Συζυγία τῶν εἰς — μὴ ρημάτων — ἀνώμαλα καὶ ἀποθετικὰ ῥήματα. Ἀκλιτα μέρη τοῦ λόγου.

Ἑτυμολογικόν: Παραγωγή καὶ σύνθεσις.

β) Συντακτικόν: Ἐξέτασις ὅλων πρακτικῆ, ὡς ἐν τῇ Α' τάξει, τῆς χαρακτηριζούσης τὴν Ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ἀκολουθίαν συντακτικῆς ὕλης: Συμφωνία τῶν ὄρων τῆς προτάσεως. Ὀνομαστικοὶ καὶ Ἐπιρρηματικοὶ διορισμοί. Σύνταξις παραθετικῶν. Σύνταξις τῶν κυριωτέρων προθέσεων. Γενικὴ ἀπόλυτος. Δυνητικὴ. Ὀριστικὴ καὶ Εὐκτικὴ. Σύνταξις ἀπροσώπων ρημάτων. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐν τῷ ἀπολύτῳ καὶ τῷ ἐξηρητημένῳ λόγῳ. Εὐκτικὴ τοῦ πλαγίου λόγου. Σύνταξις ἀποφατικῶν μορίων καὶ τοῦ ἀπαγορευτικοῦ μῆ.

III. Τάξις Γ'.

Α'. Κείμενα: (ὥραι 5).

α) Κατὰ τὸ Α'. ἐξάμηνον: 1) Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐνός ἐκ τῶν δικανικῶν λόγων τοῦ Λυσίου, κατὰ προτίμησιν τοῦ Κατὰ Ἐρατοσθένους, ἢ τοῦ Κατὰ σιτοπωλῶν ἢ τοῦ περὶ τοῦ Σηκοῦ ἀπολογία, 2) ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐνός ἐκ τῶν ἐξῆς λόγων τοῦ Ἰσοκράτους: Πρὸς Νικικλέα, Εὐαγόρας, Νικοκλῆς, περὶ Εἰρήνης.

β) Κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον: Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐκλεκτῶν μερῶν ἐκ τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ξενοφώντος, ὅσον ἐκ τοῦ Α' βιβλίου, Κεφ. 1, 20, 11, 1—12, IV, 1—19 ἐκ τοῦ Β' βιβλίου, Κεφ. 1—24—34, 11, 1—14, III, 1—19, IV, V κλπ.

γ) Κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον (μία ὥρα ἐβδομαδιαίως) μετὰ σύντομον καὶ γλαφυρὰν περίληψιν τῶν ραψωδιῶν α, β, γ, καὶ δ' τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεΐας ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία τῆς ραψωδίας ε'.

δ) Χάριν κυρίως τῶν μελλόντων νὰ μὴ συνεχίσωσι σπουδὰς εἰς τὴν Β' γυμναστικὴν βαθμίδα καὶ ἵνα οὗτοι γνωρίσωσιν ἐκτενέστερον τὰ δημοκυρήγματα τοῦ ἀρχαίου λόγου, ὥστε νὰ συνεχίσωσι καὶ κατ' ἰδίαν βραδύτερον τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, θὰ διδασκῶσιν ἐν τῇ τάξει ταύτῃ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐπὶ μίαν ὥραν ἐβδομαδιαίως ἐν δοκίμῳ φιλολογικῇ μεταφράσει: ἐξ Ἀνθολογίας, περιεχομένης ἀπαραιτήτως καὶ τὸ ἀρχαῖον κείμενον ὡς καὶ σύντομον ὑπομνηματισμῶν, περικοπῶν ἔργων ἢ ἔργα αὐτοτελῆ, ὑπηρετούντα τοὺς σκοποὺς τοῦ μαθήματος, τῶν ἐξῆς ἐνδεικτικῶς σημειουμένων συγγραφέων: Ξενοφώντος: Κύρου Παιδεία, Οἰκονομικός, Πλουτάρχου: Ἡθικά, Βίοι. Ἐκλογή ἐκ τῆς συγγραφῆς τοῦ Θουκυδίδου καὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἡρόδοτου. Δεμοσθένους ἐκ τοῦ: περὶ τοῦ στεφάνου. Αἰσχίλου ἐκ τοῦ περὶ παραπρεσβείας. Ἰσοκράτους: Πανηγυρικός, Ἐπιστολαί, Λυκούργου: Κατὰ Λεωκράτους. Λυσίου: Ἐπιτάφιος τοῖς Κο-

ρινθίων Βοηθοῖς. Πινδάρου: Ὕμνοι. Μενάνδρου: Δύσκιλος. Σιμωνίδου: Ἐπιγράμματα Λουκιανοῦ: Ἐνύπνιον. Ἀριστοτέλους: Ἀθηναίων πολιτεία. Ἀθηναίου: ἐκ τῶν Δειπνοσοφιστῶν. Στράβωνος: ἐκ τῶν Γεωγραφικῶν. Διογένης Λαερτίου: Βίοι. Ἀποσπάσματα ἔργων ἐπιστημόνων (Γατρῶν, Μαθηματικῶν, Φυσικῶν, Μηχανικῶν) τῆς Ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς. Πausανίου: Ἑλλάδος περιήγησις. Προκοπίου: Ἱστορία περὶ Κτισμάτων. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Μ. Ψελλοῦ. Ἐκ τῆς Ἀλεξιάδος τῆς Ἄννης Κομνηνῆς.

Β'. Γλωσσικὴ διδασκαλία: (ὥραι 3).

α) Γραμματικὴ: Ἐπ' εὐκαιρίᾳ παρατηρουμένων ἁλλείψεων τῶν μαθητῶν ἐπανεξέτασις καὶ ἐμπέδωσις τῶν σχετικῶν μερῶν τῆς Γραμματικῆς τοῦ ἄττικῶν πεζοῦ λόγου. Γλωσσολογικὴ ἐρμηνεία ἐνίων γραμματικῶν φαινομένων.

β) Συντακτικόν: Ἐπὶ τῇ βάσει καταλλήλων καὶ ἤδη ἠρμηνευμένων μερῶν ἐκ τῶν ἐν τῇ τάξει διδασκόμενων συγγραφέων καὶ κατόπιν προμελέτης αὐτῶν ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀπὸ καθοριζομένης ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος γραμματικῆς ἀπόψεως, συστηματικὴ ἐξέτασις τῶν κυριωτέρων συντακτικῶν φαινομένων τοῦ ἀρχαίου λόγου. Γλωσσολογικὴ ἐρμηνεία ἐνίων ἐξ αὐτῶν. Στοιχειώδης ἐξέτασις τῆς δομῆς τοῦ ἀρχαίου λόγου καὶ κατάδειξις τῆς συμβολῆς αὐτῆς πρὸς λογικὴν καὶ καλλιπῆ παράστασιν τῶν νοημάτων.

Ἄρθρον 4.

Νέα Ἑλληνικά.

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν εἰς τὰ Γυμνάσια εἶναι γενικῶς μὲν:

Ἡ διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς γλώσσης ἀνάπτυξις καὶ καλλιέργεια τῶν πνευματικῶν ἰκανοτήτων τῶν μαθητῶν, ἰδίᾳ δὲ τῆς ἰκανότητος τοῦ ἐκφράζεσθαι προφορικῶς καὶ γραπτῶς κατὰ τρόπον σαφῆ, ἀκριβῆ, καλαισθητὸν καὶ εἰς προσωπικὸν ὕψος καὶ ἢ διὰ τῆς μελέτης τῆς λογοτεχνίας καὶ ἐν γένει τῶν ἔργων τῆς νεοελληνικῆς Γραμματείας γνῶσις, κατανόησις καὶ ἐκτίμησις τῆς νεωτέρας ἐθνικῆς πολιτιστικῆς μορφολογίας, ὥστε νὰ ὑποβοηθῆται ἡ ἔνταξις τῶν μαθητῶν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σύστημα ἀξιών τῆς ἐθνικῆς πολιτιστικῆς κοινότητος.

Εἰδικώτερον δέ:

1) Ἡ διὰ τῆς ἀναγνώσεως καὶ ἐκτίμησεως τῶν ἀπὸ τῶν ριζῶν τοῦ νεοελληνικοῦ πνευματικοῦ βίου μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐκλεκτοτέρων μνημείων τοῦ ἐντέχνου καὶ τοῦ δημόδου λόγου συνειδητοποίησις τῆς ἐνότητος τῆς Ἑθνικῆς γλώσσης καὶ τῆς διαρκοῦς αὐτῆς ἐξελίξεως.

2) Ἡ διὰ τῆς διώσεως τῶν λογοτεχνικῶν μορφῶν, ὡς αὐταὶ διεπλάσθησαν εἰς τὸν πεζὸν καὶ τὸν ποιητικὸν λόγον ὑπὸ τῶν μεγάλων τοῦ ἔθνους φυσιογνωμιῶν καὶ τῆς λαϊκῆς μούσης, καλλιέργεια τῆς καλαισθησίας τῶν μαθητῶν, τῆς ἰκανότητος αὐτῶν πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῶν ἔργων τῆς τέχνης τοῦ λόγου καὶ ἢ ἀνάπτυξις τοῦ διαφέροντος αὐτῶν πρὸς τὸ ἀληθῶς ἐν τῇ λογοτεχνίᾳ ὄρατον.

3) Ἡ ὑπὸ τῶν μαθητῶν διὰ τῆς μελέτης καὶ τοῦ ἐθισμού εἰς τὴν κατ' ἰδίαν ἀνάγνωσιν τῶν ἔργων τῆς νεοελληνικῆς γραμματείας γνῶσις καὶ κατανόησις τῆς ὅλης οὐσίας τοῦ ἔθνους ἢτοι τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς κινήσεως ἐν τῇ ἀδιασπαστῶ συνεχίᾳ αὐτοῦ καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐξαιρέτου αὐτοῦ πολιτιστικῆς δραστηριότητος καὶ τῶν ἱστορικῶν περιπετειῶν καὶ παθημάτων αὐτοῦ κατὰ τὸν μακροκαινὸν ἀγῶνα τῆς ἐπιβιώσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας.

4) Ἡ διὰ τῶν ἀνωτέρω διέγερσις καὶ ἐκθέρμανσις τῆς πίστεως τῶν μαθητῶν πρὸς τὰς δημιουργικὰς δυνάμεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τὴν ζωτικότητα τοῦ ἔθνους ἢ καλλιέργεια αἰσιοδόξου πνεύματος πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν δημιουργὸν πνευματικὴν δράσιν ἢ ἐνθάρρυνσις πρὸς διατήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν πολυτίμων ἐθνικῶν προδιαθέσεων, ὡς ἡ φιλογένεια καὶ ἢ φιλοξενία, ἢ ἀγάπη τοῦ πατρίου ἐδάφους καὶ τὸ ἔντονον οἰκογενειακὸν συναίσθημα, ἢ γενναιωδερμία καὶ ἢ ἰδίᾳ ἢ πρωτοβουλία, μὲ ἀντίστοιχον κατανόησιν καὶ καταπολέμησιν τῶν ἐν τῷ ἐθνικῷ βίῳ πολλὰκις ἐμφανισθέντων ἐθνικῶν ἐλαττωμάτων τοῦ αὐτισμοῦ, τῆς διχοστασίας καὶ τῆς ἁλλείψεως συνεργατικοῦ πνεύματος.

2. Διδακτέα ὕλη.

I. Τάξεις Α'.

Α'. Κείμενα:

Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐκ καταλλήλου συλλογῆς νεοελληνικῶν κειμένων, πεζῶν καὶ ποιητικῶν, ἠρωδῶν καὶ ἐντέχνων.

Ταῦτα, γενικῶς ἀπλᾶ καὶ μὴ ἀπαιτοῦντα περίπλοκον ἐρμηνευτικὴν ἐπεξεργασίαν πρὸς κατανόησιν, ἐπιλεγόμενα ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς τοῦ Ἑθνους, ὅ ἀναφέρονται τόσον εἰς τὰς παλαιότερας περιόδους τῆς νεοελληνικῆς ζωῆς, ὅσον καὶ εἰς τὰς προσφάτους καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους. Δέον δὲ νὰ διακρίνονται διὰ τὸ ἠθικὸν περιεχόμενον καὶ τὴν φρονηματιστικὴν αὐτῶν ἀξίαν, προβάλλοντα μορφὰς ἀξιομιμητοῦς διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν, γεγονότα τῆς ἱστορικῆς, θρησκευτικῆς, οἰκογενειακῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, περιστατικὰ ἐξεικονίζοντα συμμετρῶς τὰς πολυπλεύρους ἐκδηλώσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτιστικοῦ βίου, ἀπόψεις τοῦ ἀγῶνος τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἰδίᾳ τοῦ Ἑλληνοῦ εἰς τὸν καθ' ἡμέραν ἐπαγγελματικὸν βίον, ἀγροτικόν, οἰκονομικόν, τεχνικόν, ἐξαίροντα τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ τεχνικὰ ἐπιτεύγματα τῆς πατρίδος καὶ παρέχοντα ζωηρὰς εἰκόνας τοῦ ἑλληνικοῦ τοπίου καὶ τοῦ περιβάλλοντος, φυσικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ ἱστορικοῦ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κινεῖται καὶ ὄρα ὁ ἑλληνικὸς κόσμος.

Δέον ἐπὶ τούτοις τὰ κείμενα νὰ μὴ εἶναι μακρὰ, νὰ διακρίνονται διὰ τὴν ἀπλῆν καὶ ἀρμονικὴν διάρθρωσιν, τὴν λογικὴν συνοχὴν τῶν νοημάτων, τὴν ὁμαλὴν γλῶσσαν καὶ τὴν χαλαροῦστον ἔκφρασιν, ὥστε νὰ δύνανται νὰ προβάλλωνται ταῦτα εἰς τοὺς μαθητὰς ὡς πρότυπα μορφῆς πρὸς μίμησιν.

Κατ' ἀρχὴν πρέπει ν' ἀποφεύγεται ἢ εἰς τὰς συλλογὰς συμπερίληψις ἠκρωτηριασμένων λογοτεχνημάτων καὶ ἀποσπασμάτων λογοτεχνικῶν ἔργων. Ὅπως οὐδέποτε ἀποκλείονται διασκευαὶ λογοτεχνημάτων.

Τὰ πεζογραφήματα ὅ ἀνάγονται βασικῶς εἰς τὰ ἐξῆς λογοτεχνικὰ εἶδη: τὸν μῦθον, τὸ διήγημα, τὴν περιγραφὴν, τὴν ταξιδιωτικὴν ἐντύπωσιν καὶ τὴν ἐπιστολὴν. Τὰ ποιήματα δέον νὰ εἶναι ἀπλᾶ λυρικά καὶ τινὰ δείγματα ἐπικῆς ποιήσεως.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῶν διδασκομένων κειμένων α) σύντομος ἐξέτασις τῶν χαρακτήρων ὠρισμένων εἰδῶν τοῦ πεζοῦ λόγου, ἤτοι τοῦ μῦθου, τοῦ διηγήματος, τῆς περιγραφῆς, τῆς ταξιδιωτικῆς ἐντύπωσως, τῆς ἐπιστολῆς. Διάκρισις τῆς λυρικῆς καὶ τῆς ἐπικῆς ποιήσεως. β) Σύντομοι πληροφοροὶα περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τῶν διδασκομένων συγγραφέων. Καὶ γ) γενικὰ περὶ στίχου, στροφῆς, συνηχίσεως καὶ ὁμοιοκαταληξίας. Μέτρον καὶ ρυθμός. Ἰαμβικοὶ καὶ Τροχαϊκοὶ στίχοι. Ἰδιαιτέρως περὶ ἰαμβικοῦ δεκαπεντασυλλάβου. Τεμὴ, χαμψοδία, συνίζησις.

B'. Γλωσσικὴ διδασκαλία.

α) Γραμματικὴ:

Συστηματικὴ διδασκαλία τῆς γραμματικῆς τῆς ἀπλῆς καθαρουόσης τῆς διαχρῆσις εἰς τὰς δύο τελευταίας τάξεις τοῦ σχολείου στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως.

β) Συντακτικὸν τῆς ἀπλῆς καθαρουόσης:

Πρότασις καὶ στοιχεῖα αὐτῆς. Κύρια καὶ δευτερεύουσαι προτάσεις. Σύνταξις κατὰ παράταξιν, καθ' ὑπόταξιν, ἀσύνδετον. Ὀνομαστικοὶ καὶ ἐπιρρηματικοὶ διορισμοί. Ἐνεργητικὴ σύνταξις, τὸ ἀντικείμενον. Παθητικὴ σύνταξις, τὸ ποιητικὸν αἴτιον. Ἡ μετοχὴ εἰς τὸν νεοελληνικὸν λόγον.

γ) Λεξιλόγιον καὶ ἀσκήσεις (γραπταὶ καὶ προφορικαί):

Πλουτισμὸς τοῦ λεξιλογίου τῶν μαθητῶν βάσει τῶν διδασκομένων κειμένων καὶ τῆς σχετικῆς πρὸς τὸ περιβάλλον ἐμπειρίας αὐτῶν (ἐπαγγέλματα, φυσικόν, περιβάλλον—πολιτιστικὸν περιβάλλον). Ἑτυμολογικὴ καταγωγή τῶν λέξεων. Συνώνυμα καὶ ἀντίθετα. Κυρία καὶ μεταφορικὴ σημασία τῶν λέξεων. Ἐπίμονος ἐμπέδωσις τῆς ὀρθογραφίας βάσει τῆς ἐτυμολογίας καὶ τῆς γραμματικῆς. Ἀσκήσις εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ Λεξικοῦ.

Γ'. Ἐκθέσεις.

Αἱ ἐκθέσεις ἀποσκοποῦσι εἰς τὴν διὰ τῆς ὀρθῆς καὶ εἰς τὸ προσωπικὸν ὕψος ἐκφράσεως διαμόρφωσιν τῆς προσωπικῆ-

τητος τοῦ μαθητοῦ εἶναι ἐπὶ μέρους μόνον ἀποτέλεσμα τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν, ἀποτελοῦνται μᾶλλον σύνθεσιν τῶν δημιουργικῶν προσπαθειῶν καὶ ἔκφρασιν τῆς ὅλης μορφώσεως τῶν μαθητῶν.

α) Προφορικαὶ ἐκθέσεις βιωμάτων τῶν μαθητῶν ἐκ τῆς παιδικῆς—σχολικῆς, οἰκογενειακῆς καὶ τῆς ἐν γένει ζωῆς τοῦ περιβάλλοντος, φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ, ὡς καὶ ἐπὶ θεμάτων ἀναφερομένων εἰς κατ' ἰδίαν ἀναγνώσματα αὐτῶν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐκθέσεων τούτων καὶ τῆς ἀκολουθοῦσης ταύτας κριτικῆς συζητήσεως: α) Διόρθωσις ἀτομικῶν ἐλαττωμάτων τῶν μαθητῶν περὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκφώνησιν ὠρισμένων φθόγγων καὶ ἀσκήσις εἰς ὑγῆ καὶ ἤρεμον, καθαρὰν καὶ εὐαρεστον προφορὰν ἀνευ βεβιασμένων μιμικῶν κινήσεων καὶ σεσυρμένης ἢ μηχανικῆς ἐκφορᾶς τῶν λέξεων. β) Ἀσκήσις εἰς τὴν ὀρθὴν καὶ ἀνεπιτήδευτον ὁμιλίαν ἐν γλώσσῃ ἀπλῇ καὶ ἐπιμελημένῃ, ἀνευ ξενισμῶν καὶ ἀδίκαιολογῆτων ἰδιωματισμῶν, εἰς σύλληψιν τοῦ κυρίου καὶ οὐσιώδους, εἰς τὴν δημιουργίαν ἀποκορυφώματος εἰς πᾶσαν σύνθετον διὰ τοῦ λόγου ἐξωτερικεύσιν καὶ εἰς τὴν διέγερσιν τοῦ διαφέροντος τῶν ἀκροατῶν. Καὶ γ) καθοδήγησις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ὀρθὴν καὶ εὐπρεπῆ διέκτασιν τῆς ἐλευθέρως συζητήσεως διὰ τῆς ἐπιδιώξεως, ὅπως ἡ ἐκφερομένη γνώμη εἶναι σαφῆς καὶ ἀπρητισμένη καὶ διὰ τῆς ἐξοικειώσεως πάντων πρὸς τὸν σεβασμὸν τῶν ἀλλοτρίων γνώμων. Ἀσκήσις εἰς τὸν τρόπον τῆς κατευθύνσεως ἐκάστης συζητήσεως πρὸς καθωρισμένον σκοπὸν.

β) Γραπταὶ ἐκθέσεις: Μία κατὰ μῆνα, γραφομένη ἐν τῷ σχολεῖῳ ἐντὸς μιᾶς διδακτικῆς ὥρας. Οὐχὶ ὀλιγώτεροι τῶν ἐννέα ἐκθέσεων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Εἶδη: Μῦθοι, ἀπλᾶ διηγήσεις, ἀπλᾶ περιγραφαί. Τὰ θέματα, ἀνάλογα πρὸς τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν μαθητῶν καὶ τὴν ψυχικὴν αὐτῶν ἐξέλιξιν, ὅ ἀφορμῶνται ἐκ συγκινουότος αὐτοῦ περιεχομένου, καταλλήλου νὰ διεγείρῃ τὴν βούλησιν πρὸς γνησίαν ἔκφρασιν, ἀποφευγομένων τῶν ὑπερβολικῶν ἀξιώσεων, αἱ ὁποῖαι ὀδηγοῦν εἰς ἐπιτηδεύσεις καὶ νοθείας: Ἦτοι βιώματα τῶν μαθητῶν ἐκ τῆς παιδικῆς, σχολικῆς, οἰκογενειακῆς, θρησκευτικῆς ζωῆς καὶ ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος. Ἀδρομερεῖς ἐξεικονίσεις τοπίων, κινήσεως καταστημάτων, ζῶων προσιτῶν εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν μαθητῶν κλπ. Διηγήσεις φανταστικαὶ βάσει ἐνδείξεων, παρεχομένων ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος.

III. Τάξεις Β'.

Α'. Κείμενα:

Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐκ καταλλήλου Συλλογῆς νεοελληνικῶν κειμένων, πεζῶν καὶ ποιητικῶν, λαϊκῶν καὶ ἐντέχνων, πληρούντων τὰς ἐν τῇ Α' τάξει διαγραφείσας ιδιότητας καὶ ἰκανῶν, ὅπως παράσχουν εἰς τοὺς μαθητὰς πρότυπα ἀψόγου χρήσεως τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν τῇ τάξει ταύτῃ διδασκαλίας τῆς ἱστορίας τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐρμηνεία κειμένων τῆς παλαιότερας, δημώδους καὶ ἐντέχνου, ποιητικῆς παραγωγῆς τοῦ Ἑθνους, εἰς τὴν ὁποίαν ζῆ ἢ μνήμη εὐγενῶν μορφῶν τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς καὶ ἐκφράζονται τὰ ἰδεώδη τῆς, ὡς καὶ ἀξιολόγων πεζογραφημάτων τῆς ἀντιστοίχου περιόδου.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν διδασκομένων κειμένων α) συστηματικώτερα ἐξέτασις ὅλων τῶν εἰδῶν τοῦ νεοελληνικοῦ πεζοῦ λόγου—Κύρια χαρακτηριστῆρες ἐκάστου τούτων. Ἡ ἔννοια τῆς δημώδους ποιήσεως. Περὶ ἀκριτικῶν καὶ ἱστορικῶν θεμῶν ἀμμάτων. β) Σύντομοι γραμματολογικαὶ πληροφοροὶα περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τῶν διδασκομένων συγγραφέων. Καὶ γ) συμπλήρωσις τῶν ἐν τῇ Α' τάξει διδασκόμενων στοιχείων μετρικῆς. Στίχοι ἀναπαιστικοὶ—στίχοι δακτυλικοὶ—στίχοι μεσοτονικοί. Ἀσκήσις εἰς τὴν ρυθμικὴν ἀνάγνωσιν ποιημάτων.

B'. Γλωσσικὴ διδασκαλία.

α) Γραμματικὴ:

α) Συμπλήρωσις παρατηρουμένων ἐλλείψεων τῶν μαθητῶν εἰς τὴν Γραμματικὴν τῆς ἀπλῆς καθαρουόσης (κατὰ τὸ Α' ἐξάμηνον).

β) Συστηματικὴ διδασκαλία τῶν κυριωτέρων φαινομένων τῆς Γραμματικῆς τῆς δημώδους γλώσσης (κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον).

β) Συντακτικὸν τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης:

Ἐπανάληψις τῶν διδαχθέντων ἐν τῇ Α' τάξει καὶ συμπληρωσις τῆς συντάξεως τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης: Χρήσις τῶν ἀντωνυμιῶν, τῶν προθέσεων καὶ τῶν συνδέσμων κατὰ τὴν ἐκφορὰν τῶν προτάσεων. Περί εὐθέως καὶ πλαγίου λόγου. Ἡ θέσις τῶν προτάσεων ἐν τῇ περιόδῳ. Βραχυλογία, ἐπιγραμματικὴ ἔκφρασις.

γ) Λεξιλόγιον καὶ ἀσκήσεις:

Ἐπέκτασις τοῦ λεξιλογικοῦ θησαυροῦ τῶν μαθητῶν. Ἐτυμολογικαὶ καταλήξεις καὶ εὐχέρεια τῆς δημιουργίας νέων λέξεων. Σύνθετοι λέξεις. Ἀντίθετα καὶ συνώνυμα. Τεχνικοὶ ὄροι: εἰς τὴν δημοσίαν ζωὴν, τὰς τέχνας, τὰ ἐπαγγέλματα. Μετατροπὴ εὐθέως λόγου εἰς πλαγιὸν καὶ τάναπαλιν, χωρὶς νὰ παραβλάπτεται ἡ ἐκφραστικὴ δύναμις τοῦ λόγου. Ἐπίμονος ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν στίξιν καὶ τὴν διάκρισιν παραγράφων. Χρήσις λεξικοῦ.

Γ'. Ἐκθέσεις.

α) Προφορικαί:

Ἐπὶ θεμάτων ὡς ἐν τῇ Α' τάξει καὶ ἐπὶ πλέον ἀνάθεσις εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ μελετοῦν ὠρισμένα κείμενα καὶ ν' ἀνακοινῶσιν προφορικῶς ἐν περιλήψει: ἐνώπιον τῆς τάξεως τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε οἱ μὲν λογοδοτοῦντες νὰ ἐξοικειοῦνται εἰς εὐχερῆ καὶ ὀρθὴν διατύπωσιν τῶν νοημάτων, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς προβολὴν ἐρωτήσεων καὶ ὁμαλὴν καὶ κοσμίαν διεξαγωγὴν τῆς συζητήσεως ἐν ὄψει ἐπιτεύξεως τῆς τελικῆς ἐπιδιώξεως.

β) Γραπταί:

Μία κατὰ μῆνα ἐκθέσις, γραφομένη ἐν τῷ σχολείῳ εἰς διάστημα μιᾶς διδακτικῆς ὥρας. Οὐχὶ ὀλιγώτεροι τῶν ἐννέα ἐκθέσεων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Εἶδη: ἡ ἀπλὴ διήγησις καὶ ἡ περιγραφή (συνθετωτέρα) ἐπὶ θεμάτων ὡς ἐν τῇ Α' τάξει. Ἀπλοὶ χαρακτηρισμοὶ προσώπων ἐκ τοῦ παιδικοῦ, σχολικοῦ, οἰκογενειακοῦ καὶ τοῦ στενοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος. Ἀσκήσεις περὶ τὴν σύνταξιν αἰτήσεων, ἀναφορῶν, τηλεγραφημάτων. Ἐπιστολαί.

III. Τάξις Γ'.

Α'. Κείμενα.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα ἐκ Συλλογῆς νεοελληνικῶν κειμένων ἢ καὶ ἐκ καταλλήλων βιβλίων διαφόρων αὐτοτελῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καὶ ἀνωτέρου πνευματικοῦ περιεχομένου τεμαχίων, ἰδίᾳ ἐκτενεστέρων διηγημάτων καὶ ἄλλων εἰδῶν τοῦ πεζοῦ λόγου ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων καὶ ὑποδειγματικῶν τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, τῶν ἀνταποκρινομένων πρὸς τὸν ψυχικὸν κόσμον τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως ταύτης καὶ ἀποδιδόντων οὐχὶ τὸσον τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τῶν πραγμάτων, ὅσον τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῶν.

Τὰ κείμενα θ' ἀναφέρονται εἰς τὰς πολυπλευροῦς τοῦ Ἐθνους προσπάθειάς διὰ τὴν ἐλευθερίαν του καὶ τὰς πολιτικὰς του ἐκδηλώσεις, εἰς τὰ ἥθη, τὸν ἐπαγγελματικὸν βίον, τὴν τεχνικὴν καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα. Θὰ προβάλλονται δι' αὐτῶν ἡρωϊκαὶ μορφαὶ πλήρεις ἀκτινοβολίας, πρότυπα σκέψεως καὶ δράσεως, κατάλληλα νὰ ὑποβοηθήσουν τοὺς μαθητὰς εἰς διαμόρφωσιν ἑλληνοπρεποῦς βιοθεωρίας. Τὰ κείμενα θὰ εἶναι ἀντιπροσωπευτικὰ ὅλων τῶν εἰδῶν τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου, πεζοῦ καὶ ποιητικοῦ. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς διδασκαλίας τῆς ἱστορίας τῆς Νέας Ἑλλάδος: ποιήματα καὶ πεζὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν Τουρκοκρασίαν καὶ τὴν Ἐπανάστασιν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν διδασκόμενων κειμένων:

α) Συστηματικώτερα ἐξέτασις ὅλων τῶν εἰδῶν τοῦ πεζοῦ καὶ τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου καὶ τῶν κυριωτέρων χαρακτήρων αὐτῶν. Ἰδιαιτέρως περὶ τῆς δημώδους ποιήσεως καὶ ὅλων τῶν εἰδῶν αὐτῆς.

β) Σύντομος ἱστορικὴ ἐπισκόπησις τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ἐν τῷ συνόλῳ τῆς. Γραμματολογικαὶ πληροφορίες περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τῶν διδασκόμενων συγγραφέων καὶ γ) Εἶδη στροφῶν (διστιχος στροφή, τριστιχος, τετράστιχος κλπ.). Ἀνασκόπησις τῶν ἐν τῇ Α' καὶ Β' τάξει διδασκθέντων στοιχείων μετρικῆς. Περὶ σονέττου, περὶ ἐλευθέρου στίχου.

Β'. Γλωσσικὴ διδασκαλία.

α) Γραμματικὴ:

Συστηματικὴ ἀνακεφαλαίωσις τῆς Γραμματικῆς τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης ἐν ἀντιπαράθεσιν πρὸς τὴν τῆς δημώδους. Βαρβαρισμοὶ—σολοικισμοὶ—ξενισμοὶ—διαλεκτικοὶ τύποι. Γλωσσολογικὴ ἐρμηνεῖα ἐνίων γλωσσικῶν φαινομένων πρὸς βαθυτέραν διείσδυσιν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς γλώσσης.

β) Συντακτικόν:

Συστηματικὴ διδασκαλία τῶν κυριωτέρων φαινομένων τῆς συντάξεως τῆς δημώδους γλώσσης ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης. Σχήματα τοῦ λόγου. Περί ὕφους (στοιχειωδῶς).

γ) Λεξιλόγιον καὶ ἀσκήσεις:

Ἐπισκόπησις τοῦ λεξιλογίου τῶν διδασκόμενων κειμένων. Λέξεις ἀρχαϊκαί, λέξεις νεωτερικαί, ὀρολογία ἐπιστημονικῆ, τεχνικῆ. Λέξεις πολύχρηστοι καὶ λέξεις εἰδικευμένα. Κυριολεξία, ἀκυριολεξία. Λέξεις ἀσαφῶς ἐννοιολογικοῦ περιεχομένου. Ἐκκλησιαστικὴ φρασιολογία, λογοτεχνικαὶ ἐκφράσεις. Διάρθρωσις τῶν λογοτεχνικῶν κειμένων. Ἐπίμονος ἀσκήσις περὶ τὴν διάκρισιν παραγράφων καὶ τὴν στίξιν.

Γ'. Ἐκθέσεις.

α) Προφορικαί:

Ἐπὶ θεμάτων ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, ἰδίᾳ δὲ ἀνάθεσις μελέτης κατ' οἶκον λογοτεχνημάτων καὶ μελετημάτων καὶ προφορικὴ ἀνακοίνωσις περὶ αὐτῶν οὐχὶ ἀπλῶς δι' ἀπόδοσιν περιληπτικῶς τοῦ περιεχομένου, ἀλλὰ καὶ διὰ στοιχειώδους κριτικῆς. Ἐπίσης προφορικαὶ ἀνακοινώσεις ἐπὶ θεμάτων τοπικοῦ λαογραφικοῦ διαφέροντος καὶ τοπικῶν ἐνδιαφερόντων, τεχνικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἔργων.

Ἐπ' εὐκαιρία: ὄλιγ' ἰδιαιτέρως προσοχὴ εἰς τὴν διάκρισιν οὐσιώδους καὶ ἐπουσιώδους, εἰς ἀκριβῆ καὶ καλαίσθητον προφορὰν, εἰς ἡρεμον, ἀνεκτικὴν καὶ κοσμίαν συζήτησιν, ἐξοικειώσις εἰς τὸ βραχυλογικῶς ἐκφράζεσθαι, εἰς τὴν καταπολέμησιν τῶν διαταγῶν, τῶν ἐνδείξεων ἀπαρεσκείας καὶ τῶν ἀτόπων χειρονομιῶν ἐν τῇ ὁμιλίᾳ. Ἀσκήσεις εἰς τὴν κατάρτισιν ἀπλῶν προσφωνήσεων διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν καταλλήλων λέξεων, τῆς συναρμογῆς τῶν ἀπαραιτήτων νοημάτων, τῆς προφορᾶς, τῆς γενικῆς στάσεως καὶ τῶν ὁμιλητικῶν κινήσεων.

β) Γραπταί:

Ἐν τῷ σχολείῳ μία κατὰ μῆνα γραφομένη ἐντὸς 1—2 διδακτικῶν ὥρων.

Εἶδη: Διήγησις, σύνθετος περιγραφή, χαρακτηρισμοὶ προσώπων, στοιχειώδης κριτικὴ ἀνάλυσις λογοτεχνημάτων καὶ μελετημάτων, περιγραφή ἔργων τέχνης. Ἡμερολόγιον.

Θέματα: Εἰκόνες ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἤτοι περιγραφή συμβάντων, χαρακτηριστικαὶ στιγμαὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἐξεικονήσεις βιωμάτων, περιγραφή τεχνικῶν ἔργων, ἔργων τέχνης, κοινωνικῶν γεγονότων. ἐντυπώσεις ἐκ τῆς ἐργασίας καταστημάτων, βιομηχανιῶν, ἐκ ταξιδίων, ἐπισκέψεων, ἐκδρομῶν. Χαρακτηρισμοί. Ἀσκήσις περὶ τὴν σύνταξιν δημοσίων ἐγγράφων. Ἐπιστολαί.

Ἄρθρον 5.

Γαλλικά.

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῆς Γαλλικῆς γλώσσης εἶναι:

α) Νὰ καταστή ὁ μαθητὴς ἱκανὸς ὅπως κατανοῇ τὴν ὁμιλουμένην Γαλλικὴν γλῶσσαν, ἀναγινώσκῃ ὀρθῶς καὶ κατανοῇ τὰ γραπτὰ ταῦτα κείμενα ἄνευ ἐπικουρίας ἢ μετὰ μικρᾶς καὶ γοσημοποιῆ ὀρθῶς ταύτην προφορικῶς καὶ γραπτῶς.

β) Νὰ ἀναπτύξῃ ὁ μαθητὴς τὰς πνευματικὰς καὶ βουλευτικὰς του δυνάμεις διὰ τῆς κατανοήσεως τῆς ὕψους τῆς Γαλλικῆς γλώσσης καὶ τῆς συγκρίσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς.

γ) Νὰ ἀποκτήσῃ συνείδησιν τῶν διὰ τῆς γλώσσης κυρίως ἐκφραζομένων στοιχείων καὶ ἰδιοτυπιῶν τοῦ Γαλλικοῦ πνευματικοῦ βίου καὶ πολιτισμοῦ καὶ νὰ κατανοῇ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν σύγχρονον πολιτισμόν, καὶ

δ) Νὰ ἀποκτήσῃ διαφέρον πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἐκτίμησιν ἔργων τῶν κυριωτέρων ἀντιπροσώπων τῆς κλασσικῆς καὶ νεωτέρας Γαλλικῆς λογοτεχνίας καὶ ἐπιστήμης.

2. Διδαχτέα ύλη.

Τάξις Α'.

Α'. Προφορά: Φωνητικά και συλλαβιστικά ασκήσεις απο-ελέπουσαι όπως ο μαθητής ακούη ακριβώς και προφέρη ὀρθῶς και με τὸν πρέποντα τόνον τὰς λέξεις και φράσεις τῆς Γαλλικῆς γλώσσης.

Β'. Ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία: α) Φράσεων και ἀπλουστάτων περιγραφῶν και διηγήσεων ἐξαγομένων ἐν ἀμέτῳ και ἐποπτικῆς τῶν πραγμάτων διδασκαλίας και β) ἀναγνωσμάτων και ποιημάτων ἐκ καταλλήλου βιβλίου. Τὸ περιεχόμενον τοῦ διδασκομένου ὕλικου θὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ σχολεῖον και τὴν σχολικὴν ζωὴν, τοὺς ἀριθμούς, τὰ χρώματα, τὰς διαστάσεις, τὴν διαίρεσιν τοῦ χρόνου, τὰς ἐποχάς, τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, τὴν τροφήν, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν οἰκίαν, τὰ ἐπιπλ., τὴν οἰκογένειαν και τὰς ἀπλουστέρως κοινωνικὰς σχέσεις. Τὰ ἀναγνώσματα θὰ εἶναι συντεταγμένα εἰς γλώσσαν ὁμαλὴν και σύγχρονον, τὰ δὲ ποιήματα και ἄσματα θὰ ληφθῶσιν ἐκ τῆς παιδικῆς και νεανικῆς λογοτεχνίας.

Λεξιλόγιον: Ἀπομνημόνευσις τῶν ἐκάστοτε ἀπαντωσῶν νέων λέξεων και φράσεων και ἀπαγγελία ἀπὸ στήθους ἐνίων ἐκ τῶν ποιημάτων. Συσχέτισις τῶν λέξεων κατὰ τὴν ἐτυμολογικὴν και ἐννοιολογικὴν τῶν συγγένειαν.

Τὸ λεξιλόγιον τῆς τάξεως ταύτης δὲν πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ πλεονάσας τῶν 500 — 600 λέξεων (οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων, ρημάτων κ.λ.π.) ἐκλεγομένων ἐκ τῶν μᾶλλον εὐχρηστων.

Δ'. Γραμματικὴ και Συντακτικόν: Θὰ διδαχθῶσι τὰ ἐκ τοῦ ὁμαλοῦ ἰδίως τυπικοῦ τῆς Γραμματικῆς ἀπαραίτητα στοιχεῖα (ἄρθρον, κλίσεις ὀνομάτων, βαθμοὶ συγκρίσεως, τὰ μᾶλλον εὐχρηστα ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, μέλλοντα και παρακείμενον, αἱ κυριώτεραι ἀντωνυμίαι, αἱ προθέσεις) και ἐκ τοῦ συτακτικοῦ ἡ θέσις τῶν λέξεων ἐν τῇ φράσει ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκάστοτε ἀναγιγνωσκόμενων.

Ε'. Προφορικαὶ ασκήσεις: Συχναὶ ασκήσεις εἰς τὸ Γαλλιστὶ διαλέγεσθαι, διὰ συνομιλίαν ἀναφερομένης εἰς τὰ ἐκάστοτε διδασκόμενα. Ἀπομνημόνευσις ἐκλεκτῶν χωρίων τῶν διδασκομένων κειμένων και ἰδιωματικῶν γαλλικῶν φράσεων. Χρήσις ἐρωτηματικῶν και ἀρνητικῶν προτάσεων. Διάλογοι μαθητῶν, ἀπαγγελία, ἄσματα.

ΣΤ'. Γραπτὰ ασκήσεις: Ἀντιγραφή κειμένου κατ' οἶκον, συμπλήρωσις ἢ τροποποίησις φράσεων, ἀντικαταστάσεις λέξεων, ἀπαντήσεις εἰς στοιχειώδεις ἐρωτήσεις σχετικῶς πρὸς τὰ ἀναγιγνωσκόμενα, γραφὴ κατ' ὑπαγόρευσιν.

II. Τάξις Β'.

Α'. Προφορά: Ἀσκήσεις εἰς τὴν ὀρθὴν προφορὰν τῶν φθόγων τῆς Γαλλικῆς γλώσσης, τὸν ὀρθὸν τονισμόν και τὴν ρυθμικὴν ἐκφορὰν τῶν προτάσεων.

Β'. Ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία: Ἐκ καταλλήλου βιβλίου περιγραφῶν, διηγήσεων και ποιημάτων ἀναφερομένων εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ μαθητοῦ (σχολεῖον, οἰκία, οἰκογένεια, κῆπος, ζῶα και φυτὰ, ἐξοχὴ, φύσις, ὄρη, θάλασσα, ταξίδια, ἡ πόλις και τὸ χωρίον, ὁ δρόμος και τὰ ἐπαγγέλματα). Μεταξὺ τῶν ἀναγνωσμάτων, ἅτινα θὰ εἶναι συντεταγμένα εἰς γλώσσαν ὁμαλὴν και σύγχρονον, θὰ περιλαμβάνωνται και μῦθοι, διηγήσεις, ἱστορίαι ζῶων, ἄσματα και παροιμίαι.

Γ'. Τὸ λεξιλόγιον τοῦ ἀνωτέρου ὕλικου πρέπει νὰ περιέχῃ 400 τοῦλάχιστον νέας λέξεις πέραν τῶν τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἀπομνημόνευσις τῶν ἐκάστοτε ἀπαντωσῶν λέξεων και ἰδιωτικῶν γαλλικῶν ἐκφράσεων και ἀπαγγελία ἀπὸ στήθους ἐνίων ἐκ τῶν ποιημάτων. Κατάρτισις ὁμάδων λέξεων ἐτυμολογικῆς και ἐννοιολογικῆς συγγενείας και συλλογῆς ἐκφράσεων, ἰδία ἐπιρρηματικῶν, ἐκ τῶν λίαν συνήθων και ἀπαραιτήτων διὰ τὴν διεξαγωγὴν συνομιλίας ἐπὶ θεμάτων τοῦ κατ' ἡμέραν βίου.

Δ'. Γραμματικὴ και Συντακτικόν: Ἀναθεώρησις, συμπλήρωσις και ταξινόμησις τῶν προκρηθεισῶν γνώσεων. Διδασκαλία τῶν μᾶλλον εὐχρηστων ρηματικῶν τύπων εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους. Ἐπίθετα, ἐπιρρήματα. Ἐκ τοῦ συτακτικοῦ διδασκα-

λίαν τῶν ἀπλουστέρων συντακτικῶν φαινομένων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προφορικῆς διδασκαλίας και τῶν ἐκάστοτε ἀναγιγνωσκόμενων.

Β'. Προφορικαὶ ασκήσεις: Ὡς ἐν τῇ προηγουμένη τάξει, ἐτι δὲ ἀπόδοσις ἐν τῇ Γαλλικῇ γλώσσῃ ἀπλουστάτης περιλήψεως ἀναγιγνωσκόμενων τεμαχίων.

ΣΤ'. Γραπτὰ ασκήσεις: Ὡς ἐν τῇ προηγουμένη τάξει.

III. Τάξις Γ'.

Α'. Προφορά: Ἀσκήσεις ὡς ἐν τῇ Β' τάξει. Ἐπιμονὴ εἰς τὴν ὀρθὴν προφορὰν και ρυθμικὴν ἐκφορὰν τῆς φράσεως.

Β'. Ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία ἐκ καταλλήλου βιβλίου περιγραφῶν, διηγήσεων και ποιημάτων ἀναφερομένων εἰς τὴν ζωὴν τῆς πόλεως (οἰκονομικὴν, συγκοινωνιακὴν και πνευματικὴν), καθὼς ἐπίσης και ἀναγνωσμάτων σχετικῶν πρὸς τὴν ζωὴν, τὰ ἥθη, τὸν πολιτισμὸν και τὴν ἱστορίαν τῶν Γάλλων.

Παραλλήλως πρὸς τὰ πραγματικοῦ περιεχομένου ἀναγνώσματα θὰ περιληφθῆ εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν ἀριθμὸς λογοτεχνικῶν ἀναγνωσμάτων. Τὰ ἀναγνώσματα δεόν νὰ εἶναι ἐπαγωγὰ και κινουντα τὸ ἐνδιαφέρον τῆς παιδικῆς ψυχῆς, μεταξὺ δὲ τούτων θὰ περιλαμβάνωνται και περικοπαὶ συγγραφέων και ἀποσπάσματα ἱστορικῶν λογοτεχνικῆς ἀξίας, δυνάμενα νὰ δώσουν εἰκόνα τῆς ζωῆς τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ, τῆς ἱστορίας του και τῶν ἐπιτευγμάτων τοῦ πολιτισμοῦ του.

Γ'. Λεξιλόγιον: Τὸ λεξιλόγιον τοῦ ἀνωτέρου ὕλικου δεόν νὰ περιέχῃ 500 τοῦλάχιστον νέας λέξεις. Ἀπομνημόνευσις τῶν ἐκάστοτε ἀπαντωσῶν νέων λέξεων και τῶν ἰδιωτικῶν γαλλικῶν ἐκφράσεων και ἀπαγγελία ἀπὸ στήθους ἐνίων ἐκ τῶν ποιημάτων. Κατάρτισις ὁμάδων λέξεων ἐτυμολογικῆς και ἐννοιολογικῆς συγγενείας και συλλογῆς γαλλισμῶν, τῶν συνηθεστέρων ἀπαντωμένων και ἐκφράσεων ἐκ τῶν λίαν συνήθων και ἀπαραιτήτων εἰς τὴν διεξαγωγὴν συνομιλίας.

Δ'. Γραμματικὴ και Συντακτικόν: Συστηματικώτερα διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς ἐν τῇ τάξει ταύτῃ. Ἐπανάληψις τῶν διδαχθέντων και συμπλήρωσις τοῦ ἀνωμάλου τυπικοῦ. Χρήσις τῶν χρόνων τῶν ρημάτων, ἐγκλίσεις, μεταβατικά, ἀμετάβητα, αὐτοπαθῆ και ἀπρόσωπα ρήματα. Ἀπαρέμφατον και μετοχή, ἐνεργητικὴ και παθητικὴ. Ἐπανάληψις και συμπλήρωσις τῶν στοιχειωθεστέρων συντακτικῶν φαινομένων ἐν ἀντιπαροβολῇ πρὸς τὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἵνα ἀποκτήσουν οἱ μαθηταὶ ἐποπτεῖαν τῆς κατασκευῆς τῆς γλώσσης.

Ε'. Προφορικαὶ ασκήσεις: Ἀπόδοσις περιλήψεων ἀναγιγνωσκόμενων τεμαχίων, ασκήσεις εἰς τὴν ρυθμικὴν ἐκφορὰν τοῦ λόγου, συνδιαλέξεις ἐπὶ γνωστῶν και δεδιδασγμένων θεμάτων, ἀπαντήσεις εἰς τιθεμένας ἐρωτήσεις, ἀπαγγελία ποιημάτων, ἀπομνημόνευσις ἐκλεκτῶν χωρίων, ἄσματα.

ΣΤ'. Γραπτὰ ασκήσεις: Ἐγγραφοὶ περίληψις ἀναγνωσθεῖσης ὕλης, γυμνάσματα ἐπὶ τῆς διδαχθεῖσης Γραμματικῆς και τοῦ Συντακτικοῦ, ἔγγραφοι συνθέσεις (ἀπλὰ) ποικίλου περιεχομένου, παρηλλαγμένη ἀπόδοσις διδαχθέντος κειμένου, μεταφράσεις ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Γαλλικὸν και τἀνάπαλιν.

Ἄρθρον 6.

Ἄγγλικά.

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης εἶναι: α) Νὰ καταστή ἱκανὸς ὁ μαθητής ὅπως κατανοῇ τὴν ὁμιλουμένην Ἀγγλικὴν γλώσσαν, ἀναγιγνώσκῃ ὀρθῶς και κατανοῇ τὰ γραπτὰ τῆς κείμενα και χρησιμοποιοῇ ὀρθῶς ταύτην προφορικῶς και γραπτῶς.

β) Νὰ ἀναπτύξῃ ὁ μαθητής τὰς πνευματικὰς και βουλητικὰς του δυνάμεις διὰ τῆς κατανοήσεως τῆς ὕψης τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης και τῆς συγκρίσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς.

γ) Νὰ ἀποκτήσῃ συνείδησιν τῶν διὰ τῆς γλώσσης ἐκφραζόμενων στοιχείων και ἰδιωτικῶν τοῦ πνευματικοῦ βίου τῶν ἀγγλοφώνων λαῶν και ἰδία τοῦ Ἀγγλικοῦ και τοῦ Ἀμερικανικοῦ και νὰ κατανοήσῃ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν, και

δ) Νά αποκτήση ενδιαφέρον πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἐκτίμησιν ἔργων τῶν κυριωτέρων ἀντιπροσώπων τῆς κλασσικῆς καὶ νεωτέρας Ἀγγλικῆς λογοτεχνίας καὶ ἐπιστήμης.

2. Διδασκόμενη ὕλη.

I. Τάξις Α'.

Α'. Προφορά: Φωνητικαὶ ἀσκήσεις ἰδίᾳ ἐξ ἀφορμῆς συνμιλίας ἐπὶ θεμάτων τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν μαθητῶν, ἀποβλέπουσαι ὅπως ὁ μαθητὴς ἀκούῃ ἀκριβῶς καὶ προφέρῃ ὀρθῶς καὶ μὲ τὸν πρέποντα τόνον τοὺς ἰδιάζοντας εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν φθόγγους καὶ τὰς λέξεις καὶ φράσεις αὐτῆς. Δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις καὶ φωνητικῶν συμβόλων.

Β'. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία: α) φράσεων καὶ ἀπλουστάτων περιγραφῶν καὶ διηγήσεων, ἐξαγομένων ἐξ ἀμέστου καὶ ἐποπτικῆς τῶν πραγμάτων διδασκαλίας, καὶ

β) Ἀναγνωσμάτων καὶ μικρῶν ποιημάτων ἐκ καταλλήλου βιβλίου. Τὸ περιεχόμενον τοῦ διδασκόμενου ὕλικου θὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ σχολεῖον καὶ τὴν σχολικὴν ζωὴν, τὴν οἰκογένειαν, τὰς ἀπλουστεράς κοινωνικὰς σχέσεις, τοὺς ἀριθμούς, τὰ χρώματα, τὰς διαστάσεις, τὴν διαίρεσιν τοῦ χρόνου, τὰς ἐποχάς, τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, τὴν τροφήν, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν κατοικίαν καὶ τὰ ἔπιπλα. Τὰ ἀναγνώσματα θὰ εἶναι συντεταγμένα εἰς γλῶσσαν ἀπλὴν καὶ ὁμαλὴν, τὰ δὲ ποιήματα καὶ ἄσματα θὰ ληφθῶσιν ἐκ τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς λογοτεχνίας.

Γ'. Λεξιλόγιον: Ἀπομνημόνευσις τῶν ἐκάστοτε ἀπαντωσῶν λέξεων καὶ φράσεων, μικρῶν ἱστορημάτων, διαλόγων, ἰδιωματικῶν ἐκφράσεων καὶ ἐνίων ποιημάτων καὶ ἰσμάτων.

Τὸ λεξιλόγιον τῆς τάξεως ταύτης θὰ περιλαμβάνῃ περὶ τὰς πεντακοσίας λέξεις (οὐσιαστικά, ἐπίθετα, ῥήματα κλπ.) ἐκλεγόμενας ἐκ τῶν μᾶλλον εὐχρηστών.

Δ'. Γραμματικὴ καὶ Συντακτικόν: Θὰ διδασκῶσιν ἐκ τοῦ ὁμαλοῦ ἰδίως τυπικοῦ τῆς Γραμματικῆς τὰ κυριότερα στοιχεῖα (ἄρθρον, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἀντωνυμίαι, προθέσεις, ἐπιρρήματα, τὰ εὐχρηστότερα ῥήματα καὶ τὰ βοηθητικά) καὶ ἐκ τοῦ Συντακτικοῦ ἡ θέσις τῶν λέξεων ἐν τῇ προτάσει. Ἡ ἀφορμῆσις θὰ γίνῃ πάντοτε ἐκ τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου.

Ε'. Προφορικαὶ ἀσκήσεις: Συχναὶ ἀσκήσεις εἰς τὸ ἀγγλιστὶ διαλέγεσθαι διὰ συνομιλιῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ ἐκάστοτε διδασκόμενα. Χρησιμοποίησις ἐρωτηματικῶν καὶ ἀρνητικῶν προτάσεων. Διάλογοι μαθητῶν καὶ ἀπαγγελίαι. Σύνθεσις ἀπλῶν φράσεων, ἀποδιδομένης ἰδιαιτέρας σημασίας εἰς τὴν θέσιν τῶν λέξεων ἐντὸς τῆς προτάσεως καὶ ἀσκήσεις εἰς τὸν σχηματισμὸν ἀπαντήσεων. Αἱ ἀσκήσεις τῆς συνομιλίας θὰ ἀνάγνυνται εἰς τὰ συνήθη θέματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ εἰς τὰ διδασκόμενα ἀντικείμενα.

ΣΤ'. Γραπταὶ ἀσκήσεις: Ἀντιγραφή κειμένου κατ' οἶκον, συμπλήρωσις ἢ τροποποίησις φράσεων, ἀντικατάστασις λέξεων καὶ τύπων, μεταβολὴ προτάσεων εἰς ἀρνητικὰς καὶ ἐρωτηματικὰς ἀπαντήσεις εἰς στοιχειώδεις ἐρωτήσεις, σχετιζόμενας πρὸς τὰ ἀναγινωσκόμενα ἐν τῇ τάξει, γραφὴ καθ' ὑπαγόρευσιν.

II. Τάξις Β'.

Α. Προφορά: Ἀσκήσεις εἰς τὴν ὀρθὴν προφορὰν τῶν λέξεων καὶ εἰς τὸν ὀρθὸν τονισμὸν τῶν προτάσεων καὶ τὴν ρυθμικὴν ἐκφορὰν αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὸν ἰδιαιτέρον χαρακτῆρα τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης.

Β'. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία: Θὰ ἀναγνωσθῶσιν ἐκ καταλλήλου βιβλίου ἀπλᾶι περιγραφαί, διηγήσεις καὶ ποιήματα ἀναφερόμενα εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ μαθητοῦ (σχολεῖον, οἰκία, οἰκογένεια ἢ πόλις καὶ τὸ χωρίον, τὰ ἐνδύματα, ὁ δρόμος, τὰ ἐπαγγέλματα, ὁ καιρὸς κλπ.). Μεταξὺ τῶν ἀναγνωσμάτων, ἅτινα δεόν νὰ εἶναι συντεταγμένα εἰς γλῶσσαν ὁμαλὴν καὶ σύγχρονον, θὰ περιλαμβάνωνται καὶ μῦθοι, διηγήσεις, ἱστορία: ζῶν, ἄσματα καὶ παροιμίαι. Τὸ περιεχόμενον τῶν ἀναγινωσκόμενων ἀποδίδεται ἀγγλιστί.

Γ'. Τὸ Λεξιλόγιον τοῦ ἀνωτέρου ὕλικου πρέπει νὰ κινήται ἐντὸς χιλίων λέξεων, ὧν 500 αἱ διδασκείσθαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ 500 νέαι.

Ἀπομνημόνευσις τῶν ἐκάστοτε ἀπαντωσῶν λέξεων καὶ ἰδιωτικῶν ἐκφράσεων, ἱστορημάτων καὶ ποιημάτων. Κατάρτι-

σις ὁμάδων λέξεων ἐτυμολογικῆς καὶ ἐννοιολογικῆς συγγενείας.

Δ'. Γραμματικὴ καὶ Συντακτικόν. Συστηματικωτέρα διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς ἐν τῇ τάξει ταύτῃ καὶ τοῦ Συντακτικοῦ καὶ, ὅπου τοῦτο ἐνδείκνυται, ἀντιπαράβολή πρὸς τὰ ἀντίστοιχα φαινόμενα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἵνα γίνῃ σαφὴς ἡ κατασκευὴ ἑκατέρας τῶν γλωσσῶν. Ἐπανάληψις τῶν διδασκέντων καὶ συμπλήρωσις τοῦ ἀνωμάλου τυπικοῦ, χρῆσις τῶν ῥημάτων εἰς ὅλους τοὺς χρόνους τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς, χρῆσις τῶν ἀκλήτων λέξεων καὶ ἀσκήσεις εἰς τὰς ἰδιωματικὰς ἐκφράσεις τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης καὶ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς τῆς Ἀγγλικῆς συντάξεως.

Ε'. Προφορικαὶ ἀσκήσεις. Ἀπόδοσις περιλήψεων ἀναγινωσκομένων τεμαχίων, ἀσκήσεις εἰς τὴν ρυθμικὴν ἐκφορὰν τοῦ λόγου, συνδιαλέξεις ἐπὶ γνωστῶν καὶ δεδιδασμένων θεμάτων καὶ βραχεῖαι ὁμιλίαι ἐπὶ τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἀπαντήσεις εἰς τιθεμένας ἐρωτήσεις, ἀπαγγελίαι ποιημάτων, ἀπομνημονεύσεις ἐκλεκτῶν χωρίων καὶ ἰσμάτων.

ΣΤ'. Γραπταὶ ἀσκήσεις. Γραπτὴ περίληψις ἀναγινωσθείσης ὕλης, γυμνάσματα ἐπὶ τῆς διδασκείσης Γραμματικῆς καὶ Συντακτικῆς, ἀπλᾶι γραπταὶ συνθέσεις ποικίλου περιεχομένου, παρηλλαγμένη ἀπόδοσις διδασκέντος κειμένου, σύνταξις ἀπαντήσεων εἰς ἐρωτήσεις, συμπλήρωσις προτάσεων, μετατροπὴ ἀποφατικῶν εἰς καταφατικὰς, ἀνασύνθεσις μικρῶν διηγημάτων, μετατροπὴ κειμένου ποιημάτων εἰς πεζὴν ἀπόδοσιν, μεταφράσεις ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν, σύνταξις ἐπιστολῶν καὶ συντάμων περιγραφῶν καὶ διηγήσεων ἐπὶ θεμάτων τῆς καθ' ἡμέραν ζωῆς.

III. Τάξις Γ'.

Α'. Προφορά: Ἀσκήσεις εἰς τὴν ὀρθὴν προφορὰν τῶν φθόγγων τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης εἰς τὸν ὀρθὸν τονισμὸν καὶ τὴν ρυθμικὴν ἐκφορὰν τῶν προτάσεων κατὰ τὸν ἰδιαιτέρον χαρακτῆρα τῆς γλώσσης ταύτης.

Β'. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία: Θὰ ἀναγνωσθῶσιν ἐκ καταλλήλου βιβλίου περιγραφαί, διηγήσεις καὶ ποιήματα ἀναφερόμενα εἰς θέματα σχετικὰ πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὸ περιβάλλον τοῦ μαθητοῦ, τὴν φύσιν, τὰς ἐποχάς, τὴν ζωὴν τῆς πόλεως, οἰκονομικὴν, συγκοινωνιακὴν καὶ πνευματικὴν, καθὼς ἐπίσης καὶ ἀναγνώσματα ἐπαγωγὰ κινουῦντα τὸ διαφέρον τῆς παιδικῆς ψυχῆς καὶ ἄλλα ἀναφερόμενα εἰς χαρακτηριστικὰς ἐκδηλώσεις τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Ἀμερικανικῆς ζωῆς. Ἡ ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ γινώσκουσα τῇ φωνῇ, χωρὶς νὰ ἀπαγορεύεται ἡ χρῆσις τῆς σιωπηρᾶς ἀναγνώσεως.

Γ'. Λεξιλόγιον: Τὸ διδακτικὸν βιβλίον θὰ κινήται ἐντὸς περιθωρίου 1500 λέξεων, ὧν 1000 αἱ προδιδασκείσθαι εἰς τὰς προηγουμένας δύο τάξεις καὶ 500 νέαι ἀγνωστοί. Ἀπομνημόνευσις τοῦ λεξιλογικοῦ θησαυροῦ δι' ἐντάξεως αὐτοῦ εἰς καταλλήλους φράσεις ἀπομνημονευόμενας. Ἀπομνημόνευσις ἰδιωτικῶν ἐκφράσεων τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης καὶ ποιημάτων. Κατάρτισις ὁμάδων λέξεων ἐτυμολογικῆς καὶ ἐννοιολογικῆς συγγενείας.

Δ'. Γραμματικὴ καὶ Συντακτικόν: Συστηματικωτέρα διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς ἐν τῇ τάξει ταύτῃ καὶ τοῦ Συντακτικοῦ καὶ ὅπου τοῦτο ἐνδείκνυται ἀντιπαράβολή πρὸς τὰ ἀντίστοιχα φαινόμενα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἵνα γίνῃ σαφὴς ἡ κατασκευὴ ἑκατέρας τῶν γλωσσῶν. Ἐπανάληψις τῶν διδασκέντων καὶ συμπλήρωσις τοῦ ἀνωμάλου τυπικοῦ. Χρῆσις τῶν ῥημάτων εἰς ὅλους τοὺς χρόνους τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς, χρῆσις τῶν ἀκλήτων λέξεων καὶ ἀσκήσεις εἰς τὰς ἰδιωματικὰς ἐκφράσεις τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης καὶ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς τῆς Ἀγγλικῆς συντάξεως.

Ε'. Προφορικαὶ ἀσκήσεις: Ἀπόδοσις περιλήψεων ἀναγινωσκομένων τεμαχίων, ἀσκήσεις εἰς τὴν ρυθμικὴν ἐκφορὰν τοῦ λόγου, συνδιαλέξεις ἐπὶ γνωστῶν καὶ δεδιδασμένων θεμάτων καὶ βραχεῖαι ὁμιλίαι ἐπὶ τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἀπαντήσεις εἰς τιθεμένας ἐρωτήσεις, ἀπαγγελίαι ποιημάτων, ἀπομνημονεύσεις ἐκλεκτῶν χωρίων καὶ ἰσμάτων.

ΣΤ'. Γραπταὶ ἀσκήσεις: Γραπτὴ περίληψις ἀναγινωσθείσης ὕλης, γυμνάσματα ἐπὶ τῆς διδασκείσης Γραμματικῆς καὶ Συντακτικῆς, ἀπλᾶι γραπταὶ συνθέσεις ποικίλου περιεχομένου, παρηλλαγμένη ἀπόδοσις διδασκέντος κειμένου, σύντα-

Ξίς ἀπαντήσεων εἰς ἐρωτήσεις, συμπλήρωσις προτάσεων. μετατροπὴ ἀποφατικῶν εἰς καταφατικὰς, ἀνασύνθεσις μικρῶν διηγημάτων, μετατροπὴ κειμένου ποιημάτων εἰς πεζὴν ἀπόδοσιν, μεταφράσεις ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Ἀγγλικήν, σύνταξις ἐπιστολῶν καὶ συντόμων περιγραφῶν καὶ διηγήσεων ἐπὶ θεμάτων τῆς καθ' ἡμέραν ζωῆς.

Ἄρθρον 7.

Ἱστορία.

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας εἶναι ὅπως ὑποβοηθήσῃ τὸν μαθητὴν νὰ σχηματίσῃ ἰδίαν εἰκόνα τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, νὰ γνωρίσῃ τὴν πατρίδα του ἐν τῇ ἐξελίξει αὐτῆς διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ νὰ λάβῃ συνείδησιν τῶν ἐναντι αὐτῆς καθήκοντων του.

Εἰδικώτερον ἡ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας θὰ ἐπιδιώξῃ νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου τῆς Α' βαθμίδος διὰ παραστατικῆς ἐξεικονίσεως τῶν ἱστορικῶν προσώπων, γεγονότων καὶ καταστάσεων, ὅπως γνωρίσουν τὸ πολὺπλευρον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τὸ πολὺπλοκον τῶν παραγόντων τοῦ ἱστορικοῦ βίου καὶ τῶν σχέσεών του.

Οὕτω δὲ ἡ γνῶσις τῆς οὐσίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ἀνθρωπίνων κρατῶν καὶ τῶν κινήτρων τῆς δράσεώς των, ἡ κατανόησις τῆς πολιτικῆς ζωῆς ὡς συγκρούσεως καὶ ἐξισορροπήσεως τῶν διαφόρων ἀντιμαχομένων τάσεων καὶ δυνάμεων ἐν τῷ ἱστορικῷ βίῳ, ἡ διαπίστωσις τῆς χρονικῆς καὶ αἰτιολογικῆς ἀλληλουχίας καὶ ἀλληλεξαρτήσεως τῶν γεγονότων καὶ ἡ θεώρησις καὶ ἐκτίμησις τῶν ζωσῶν κοινωνικῶν μορφῶν τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος, οἵαί τὸ πολίτευμα, ἡ διοίκησις, τὸ δίκαιον, ἡ ὀργάνωσις τῶν πολιτῶν, ἡ δημοκρατία, ἡ ἐπιστήμη, ἡ τέχνη, θὰ ὀδηγήσῃ τὸν μαθητὴν εἰς γνησίαν ἱστορικὴν συνείδησιν, ἥτοι εἰς ἀσφαλῆ γνῶσιν καὶ ὀρθὴν κρίσιν τῶν μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων, εἰς κατανόησιν τῆς ἀλληλεξαρτήσεως τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, εἰς ἀφοσίωσιν καὶ ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν τοῦ λαοῦ μας καὶ τέλος εἰς προθυμίαν πρὸς συνεργασίαν καὶ πρὸς σύμπραξιν εἰς πᾶσαν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους του ἐνέργειαν καὶ θυσίαν ὡς πολίτου, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἔθνος ἀποτελεῖ τὸν κυριώτερον φέρρα ἐν τῇ αἰσθητοποιήσει τῶν ἱστορικῶν σχέσεων, καὶ ὑπὲρ τῆς εὐρυτάτης κοινωνικῆς μονάδος, ἥτοι τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει.

2. Διδακτέα ὕλη.

I. Τάξις Α'.

Ἑλληνικὴ ἱστορία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου μετὰ συντονωτάτης ἱστορίας τῶν Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν λαῶν (Αἰγυπτίων, Ἀσσυρίων, Βαβυλωνίων, Φοινίκων, Ἑβραίων, Μήδων καὶ Περσῶν).

II. Τάξις Β'.

Ἑλληνικὴ ἱστορία ἀπὸ τῶν διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου μέχρι τῆς Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ στοιχείων τῆς Ρωμαϊκῆς Ἱστορίας, καὶ τῆς Ἱστορίας τῶν μέσων καὶ νεωτέρων χρόνων, μέχρι τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας.

III. Τάξις Γ'.

Ἑλληνικὴ ἱστορία ἀπὸ τῆς Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων μετὰ στοιχείων τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας τοῦ ΙΘ' καὶ Κ' αἰῶνος. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῶν περιόδων τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Ἄρθρον 8.

Ἀγωγή τοῦ πολίτου.

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος τῆς Ἀγωγῆς τοῦ πολίτου εἶναι νὰ ὑποβοηθήσῃ τοὺς νέους ὅπως 1) συνειδητοποιήσωσι τὴν ἐξάρτησιν των ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Κοινωνίας, 2) μυηθῶσιν εἰς τοὺς θεσμοὺς τῆς εἰς Κράτος ὀργανωμένης κοινωνίας καὶ 3) κατανοήσωσιν ἐνεργητικῶς τὰ πολιτικὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ Ἑλλήνος πολίτου, ἅτινα πάντα ἀποτελοῦν προϋπόθεσιν τῆς ὁμαλῆς καὶ ἐντυνειδήτου ἐντάξεως τοῦ νέου ὡς ἐλευθέρου προσωπικότητος εἰς τὴν πολιτικὴν κοινότητα.

2. Διδακτέα ὕλη.

Τάξις Γ'.

Κοινωνία — ἔθνος — Κράτος.

Πολίτευμα — Εἶδη πολιτευμάτων — Βραχεία ἀνασκόπησις τῶν Ἑλληνικῶν πολιτευμάτων.

Σύνταγμα — Τὰ Σύντάγματα τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος — Τὸ ἰσχύον Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.

Ὄργανωσις νομοθετικῆς, δικαστικῆς καὶ ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἀρμοδιότητες τῶν Ὑπουργείων. Διοικητικὴ διαίρεσις. Τοπικὴ αὐτοδιοίκησις. Συμβούλια.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος — Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ὀργάνωσις — Ἡ ἀσφάλεια τῆς χώρας.

Τὰ δημοσιονομικὰ — Ὁ προϋπολογισμός.

Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ πολίτου.

Πατρίς — Ἐθνικὰ σύμβολα καὶ μνημεῖα — Ἐθνικαὶ ἑορταὶ καὶ ἐπέτειοι — Ἐθνικὸς Ὕμνος.

Οἱ κυριώτεροι διεθνεῖς θεσμοί. Τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον τῆς Χάγης. Ὁ Διεθνὴς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς — Ἡ ΟΥΝΕΣΚΟ — Τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης — Ὁ Ὄργανισμὸς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας — Τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἐργασίας κ.λπ. — Ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.) — Αἱ διεθνεῖς συμμαχίαι.

Ἄρθρον 9.

Σπουδὴ τοῦ περιβάλλοντος.

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος εἶναι νὰ φέρῃ τοὺς μαθητὰς εἰς συστηματικώτερον πῶς ἐπαφὴν καὶ γνωριμίαν πρὸς τὸν περιβάλλοντα αὐτοὺς κόσμον, τὴν τε φύσιν καὶ τὸν πρακτικὸν βίον καὶ νὰ καταδείξῃ εἰς αὐτοὺς τὰς προσιτὰς εἰς τὴν μαθηματικὴν παρατήρησιν καὶ σπουδὴν δραστηριότητος τῶν ἀνθρώπων πρὸς καθυπόταξιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῆς φύσεως, ὡς ἐκδηλοῦνται αὐταὶ εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Διὰ τοῦ μαθήματος δὲν ἐπιχειρεῖται ἡ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις τῶν μαθητῶν, ἀλλ' ἀπλῶς ἡ διέγερσις ἢ ἡ διακρίβωσις τῶν προτιμήσεων αὐτῶν πρὸς τὰ πρακτικὰ ἐπαγγέλματα καθὼς καὶ ἡ ἐνημέρωσις αὐτῶν μετὰ τὸ τεχνολογικὸν λεξιλόγιον, ὥστε νὰ ἀναπτυχθῇ ἢ πρὸς τὰ ἐπαγγέλματα καὶ τὰς πρακτικὰς ἀσχολίας ἐκτίμησις τῶν μαθητῶν.

Τάξις Β'.

2. Διδακτέα ὕλη.

Δεδομένου ὅτι τὸ περιβάλλον γενικῶς παρουσιάζει πλουσιωτάτην ποικιλίαν, διαφέρει δὲ οὐσιαστικῶς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, εἶναι προφανές ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῇ στερεότυπος καὶ ἐνιαία δι' ὅλα τὰ σχολεῖα ἡ διδακτέα ὕλη, διότι αὕτη θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῶν δυνατοτήτων τοῦ τόπου καὶ τῆς περιφέρειας του. Ἐπομένως εἶναι σκόπιμον ὅπως εἰς ἕκαστον σχολεῖον ἡ διδακτέα ὕλη τοῦ ἔτους καθορίζηται ἐν ἀρχῇ τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐν εἰδικῇ παιδαγωγικῇ συνεδρίᾳ τοῦ Συλλόγου τῶν διδασκόντων.

Διὰ τὴν ὑποβοήθησιν τοῦ προγραμματισμοῦ τοῦ μαθήματος παρέχονται ἐνδεικτικῶς αἱ κατωτέρω ὑποκινήσεις:

α) Θὰ ἐξετασθῶν συστηματικῶς ἐν ἡ πλείονα προϊόντα, ἐπὶ τῶν ὁποίων κατὰ κύριον λόγον συγκεντροῦνται ἡ δραστηριότης τοῦ τόπου ἢ τῆς περιφέρειας (σταφίς, ἐσπεριοειδή, ἔλαιον, βάμβαξ, ἄρουρα, καπνός, οἶνος, δημητριακά, μεταλλεύματα κ.λπ.). Ἡ ἐξέτασις θὰ γίνῃ ἐξ ἐπόψεως γεωγραφικῆς, ἐπιστημονικῆς, οἰκονομικῆς καὶ ἐμπορικῆς, ἥτοι θὰ ἐξετασθῇ ἡ παραγωγή τοῦ προϊόντος, οἱ τρόποι τῆς βελτιώσεως αὐτοῦ, ἡ ἐπεξεργασία, ἡ μεταφορά, ἡ διανομὴ καὶ ἡ κατανάλωσις αὐτοῦ.

β) Θὰ ἐξετασθῶν τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν ἐπιχωριαζόντων ἐπαγγελμάτων καὶ οἱ ὅροι τῆς λειτουργίας των, ἰδιαίτερος δὲ ἡ βιοτεχνικὴ ἐπίδοσις τῶν κατοίκων, ὅπου σημειοῦται τοιοῦτου εἶδους δραστηριότης, ὡς ξυλοτεχνία, μεταλλοτεχνία, κεντητικὴ, ἀγγειοπλαστικὴ κ.λπ. καθὼς καὶ αἱ χαρακτηριστικαὶ ἀσχολίαι των, ὡς ἀλιεία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία κ.λπ.

γ) Θὰ ἐξετασθῶν τὰ ἐνδεχομένως ὑπάρχοντα ἐν τῇ περιοχῇ μνημεῖα τοῦ ἱστορικοῦ μας βίου, γραφικὰ τοπία καὶ τὰ ἐν γένει ἀξιοθέατα, ἐν ὄψει τῆς τουριστικῆς αὐτῶν ἀξίας, θὰ συνεξετασθῶν δὲ οἱ ὅροι καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς λειτουργίας.

γίας τῶν ὑπαρχουσῶν ἐν τῷ τόπῳ ξενοδοχειακῶν ἐπιχειρήσεων.

δ) Θὰ ἐξετασθοῦν ἐπίσης οἱ ὄροι καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ λειτουργίας ἐπιχειρήσεων τινῶν, ἢ ὀργανισμῶν δημοσίων ἢ δημοσίας ὠφελείας, ἢ τοῦ Ο.Τ.Ε. τῶν Ταχυδρομείων, τῆς Δ.Ε.Η., Ἑταιρείας Ὑδρεύσεως, Μηχανικῆς Καλλιέργειας, Ταμιευτηρίου, Συνεταιρισμῶν, Βιβλιοθήκης κ.λ.π.

Πρακτικαὶ ἀσκήσεις:

Ἡ κατὰ τὸ πρόγραμμα διδασκαλία θὰ συμπληροῦται καὶ διὰ πρακτικῆς φύσεως ἀσκήσεων τινῶν, οἷαι αἱ ὑπὸ ἐνδεικτικὸν χαρακτήρα ἀναγραφόμεναι ἐν τοῖς ἐπομένοις:

α) Καταρτισμὸς σχολικοῦ μουσείου, περιέχοντος συλλογὰς σχετικὰς πρὸς τὰ περιόντα τοῦ τόπου καὶ δείγματα τῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων, ὡς καὶ λαογραφικοῦ τοπικοῦ Μουσείου.

β) Ἀσκήσεις εἰς τὴν χρησιμοποίησιν διαφόρων καταλόγων, ὡς τηλεφωνικοῦ Ὁδηγοῦ, ἐμποροβιομηχανικοῦ ὁδηγοῦ, δρομολογίων αὐτοκινήτων, σιδηροδρόμων, ἀτμοπλοικῶν, ἀεροπορικῶν.

γ) Ἀσκήσεις εἰς ταχυδρομικὰς ἀποστολὰς πάσης φύσεως καὶ τὴν σήμανσιν τούτων (ἐπιστολαί, δελτάρια, συστημένα, ἐπείγουσαι, ἐπιταγαί, μικροδέματα, δείγματα ἀνευ ἀξίας, δέματα ἀπλᾶ καὶ συστημένα, σήμανσις ἐντύπων, βιβλίων, ἐφημερίδων, σύνταξις τηλεγραφημάτων κλπ.).

δ) Ἀσκήσεις εἰς ὀργανωσιν ἀρχείου μετὰ ταξινομήσεως κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, κατ' αὐξήοντα ἀριθμὸν, ἀλφαβητικῶς. Χρῆσις τῶν φακέλων, DOSSIERS, CLASSEURS, δελτιοδότηαι καὶ ἀποδελτιώσεις, χρῆσις διατηρητῶν (PERFORATEURS).

ε) Ἀσκήσεις εἰς καταρτισμὸν προγράμματος ταξιδίων μετὰ προϋπολογισμοῦ, διὰ καταρτισμοῦ δρομολογίων με συσκευριμένα συγκοινωνιακὰ μέσα, διασχίζόμενας πόλεις, ἀποστάσεις, ξενοδοχεῖα καὶ τιμὰς, βάσει τῶν τουριστικῶν δημοσιευμάτων καὶ πληροφοριῶν.

στ) Ἀσκήσεις εἰς τὸν καταρτισμὸν πλήρους λεξιλογίου τῆς τεχνικῆς ὀρολογίας τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν εἶδους ἐργασίας ἢ ἐπαγγέλματος.

* Ἀρθρον 10.

Γεωγραφία.

1. Σκοπός:

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος τῆς Γεωγραφίας εἶναι: α) Νὰ παράσχη εἰς τοὺς μαθητὰς ὅσον τὸ δυνατόν πληρεστέραν γνῶσιν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ὡς πεδίου τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, β) νὰ καταδείξη τὴν ὑπάρχουσαν στενὴν σχέσιν τῶν γεωγραφικῶν ὄρων ἀφ' ἐνὸς καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀφ' ἑτέρου, ἢ τὴν ἐπίδρασιν τῆς φύσεως ἐπὶ τῶν κατοίκων καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν κατοίκων πρὸς διαμόρφωσιν τοῦ περιβάλλοντος ἀναλόγως τῶν ἰκανοτήτων αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ μαθητὴς νὰ καταστῇ ἰκανὸς ὅπως διαμορφώσῃ γεωγραφικὴν σκέψιν, δυνάμενος νὰ συνάγῃ ἐκ διαφόρων γεωγραφικῶν δεδομένων ἀσφαλῆ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον συμπεράσματα καὶ γ) νὰ καλλιεργήσῃ τὴν ἀγάπην τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ διὰ τῆς κατανοήσεως τῆς ἰδιοτυπίας τῶν ἄλλων λαῶν τῆς γῆς τὴν συμπάθειαν πρὸς αὐτοὺς καὶ τὸ πνεῦμα τῆς διεθνούς συνεργασίας καὶ ἀμοιβαίας βοηθείας, ἐπιτυγχανομένης οὕτω σημαντικῆς συμβολῆς εἰς τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν τῶν νέων.

2. Διδακτέα ὕλη:

I. Τάξις Α'.

Α) Κατὰ τὸ Α' ἐξάμηνον: Ἡ Γῆ ὡς οὐράνιον σῶμα, σχῆμα, μέγεθος, κινήσεις τῆς Γῆς. Γεωγραφικαὶ συντεταγμέναι ἐνὸς τόπου. Ἐνδογενῆ καὶ ἐξωγενῆ γεωλογικὰ φαινόμενα. Σύντομος γεωλογικὴ ἱστορία τῆς Γῆς.

Τὸ κλίμα καὶ οἱ παράγοντες αὐτοῦ. Οἱ κυριώτεροι τύποι κλίματος. Τὰ θαλάσσια ρεύματα.

Ἀναπαράστασις τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Γεωγραφικὸὶ χάρται. Ἀνάγνωσις καὶ χρῆσις τῶν χαρτῶν.

Β) Κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον: Ἡ Εὐρώπη ἐν τῷ συνόλῳ τῆς (Φυσικογεωγραφικῆ ἐξέτασις αὐτῆς).

Τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης (ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας) κατὰ μεγάλας γεωγραφικὰς περιοχὰς (Βαλκανικὴ Χερσόνησος, Νότιος, Δυτικὴ, Κεντρικὴ καὶ Βόρειος Εὐρώπη).

Ἀνασκόπησις τῆς Εὐρώπης ἀπὸ ἐθνογραφικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀπόψεως.

II. Τάξις Β'.

Αἱ Ἠπειροὶ ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης. Ἀσία καὶ Εὐρωπαϊκὴ Ρωσία, Ἀφρικὴ, Ἀμερικὴ, Ὠκεανία καὶ Πολικαὶ περιοχαί.

Ἐκάστη Ἠπειροῦ θὰ ἐξετασθῇ ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἀνεξαρτήτως τῆς πολιτικῆς διαιρέσεώς της, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξαχθοῦν τὰ κύρια γεωγραφικὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῆς καὶ τῶν γεωγραφικῶν φυσικῶν περιοχῶν της.

Αἱ ἐπακολουθεῦσαι καθ' ἑκάστον ἐξέτασις τῶν κρατῶν ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς Γεωγραφίας θὰ περιορισθῇ εἰς τὰ σπουδαιότερα τούτων καὶ εἰς τὰ σχέσιν ἔχοντα μετὰ τὴν Ἑλλάδα.

Τὰ ὑπόλοιπα κράτη θὰ ἐξετασθοῦν ὁμαδικῶς κατὰ Φυσικὰς Γεωγραφικὰς περιοχὰς, ὥστε νὰ ἐξαχθοῦν τὰ κοινὰ χαρακτηριστικὰ καὶ αἱ οὐσιώδεις ἰδιομορφίαι αὐτῶν.

Τὰ σπουδαιότερα χαρακτηριστικὰ προίοντα ἐκάστης ἡπείρου. Τὰ μεγάλα κέντρα ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας. Αἱ οἰκονομικαὶ σχέσεις μεταξὺ τῶν. Αἱ σπουδαιότεραι ὁδοὶ συγκοινωνίας κλπ.

III. Τάξις Γ'.

Ἡ Ἑλλάς: Γενικὴ φυσικογεωγραφικὴ ἐξέτασις αὐτῆς καὶ ἀναγνώρισις τῶν μεγάλων φυσικῶν περιοχῶν της.

Ἐξέτασις ἐκάστης τῶν περιοχῶν τούτων ἀπὸ ἀπόψεως φυσικῆς, οἰκονομικῆς, δημογραφικῆς καὶ διοικητικῆς.

Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος: Γεωλογικὴ κατασκευὴ καὶ μορφολογία, κλίμα, πληθυσμὸς.

Ἡ Ἐθνικὴ οἰκονομία τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ παράγοντες αὐτῆς (παραγωγή, ἐμπόριον, ναυτιλία, τουρισμὸς, οἰκονομικαὶ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸν λοιπὸν κόσμον).

Ὁ ἔξω Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ συμβολὴ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν καὶ πρόδον.

* Ἀρθρον 11.

Μαθηματικά.

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν εἶναι:

α) Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἰκανότητος τῶν μαθητῶν: 1) εἰς τὴν ἀσφαλῆ, εὐκόλον καὶ ταχέαν ἐκτέλεσιν ἀριθμητικῶν ὑπολογισμῶν μετὰ διάφορα εἶδη ἀριθμῶν καὶ εἰς τὴν ἀκριβῆ ἀντίληψιν τῶν γεωμετρικῶν μορφῶν, τῶν ἰδιοτήτων των καὶ τῶν πρὸς ἀλλήλας σχέσεις των, καὶ 2) εἰς τὴν κατανοήσιν τῆς ἀμοιβαίας ἐξαρτήσεως τῶν μεταβλητῶν μεγεθῶν καὶ ποσῶν ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοτελοῦς λύσεως προβλημάτων τῆς καθ' ἡμέραν ζωῆς καὶ τῆς ἀκριβεστερας κατανοήσεως, τῶν ἀντικειμένων καὶ φαινομένων τοῦ περιβάλλοντος διὰ τοῦ μαθηματικοῦ προσδιορισμοῦ τῆς μορφῆς, τῶν διαστάσεων, τοῦ πλήθους καὶ τῶν ἐγγύμων μεταξὺ αὐτῶν σχέσεων.

β) Ἡ ἐξοικείωσις τῶν μαθητῶν εἰς τὸν μαθηματικὸν τρόπον τοῦ συλλογίζεσθαι καὶ ἀποδεικνύειν καὶ εἰς τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν ἀκρίβειαν, τάξιν καὶ ἀντικειμενικότητα, δι' ὧν τὸ ἄκρον προφυλάσσεται ἀπὸ τε τὸν τυφλὸν δογματισμὸν καὶ τὸν μηδενιστικὸν σκεπτικισμὸν, ὡς καὶ τὴν μετὰ σαφηνείας καὶ περιεκτικότητος διατύπωσιν τῶν σχετικῶν νοημάτων.

γ) Ἡ ὑπὸ τῶν μαθητῶν μόρφωσις τῆς ἀντιλήξεως ὅτι ἡ Μαθηματικὴ εἶναι αὐτοτελῶς διατεταγμένη ἐπιστήμη, συντελοῦσα εἰς τὴν λύσιν σπουδαιωτάτων προβλημάτων τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς καὶ σημαντικώτατα βοηθοῦσα εἰς τὴν ἐν γένει ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ ὡς νοεῖται οὗτος σήμερον ὑπὸ τὴν ἀρρηκτὸν πνευματο-τεχνικὴν ὑφῆν του.

2. Διδακτέα ὕλη.

I. Τάξις Α'.

Α) Ἀριθμητικὴ (Α' καὶ Β' ἐξάμηνον 2 ὧραι ἑβδομαδιαίως).

Ἀκέραιοι ἀριθμοί: Σύντομος πραγματεύσεις τῶν θεμάτων: ἔννοια τοῦ ἀριθμοῦ, δεκαδικὸν σύστημα ἀριθμήσεως, προφορικὴ καὶ γραπτὴ ἀρίθμησης, Ἑλληνικὴ καὶ Ῥωμαϊκὴ γραφὴ τῶν ἀκεραίων. Ἴσοι καὶ ἄνισοι ἀριθμοί, διάταξις τῶν ἀριθμῶν.

Πρόσθεσις ἀκεραίων ἀριθμῶν: Ἡ ἔννοια τῆς προσθέσεως, σαφὴς ἐπίδειξις δι' ἀριθμητικῶν παραδειγμάτων τῆς ἀντιμεταθετικῆς ιδιότητος $\alpha + \beta = \beta + \alpha$ καὶ τῆς προσεταιριστικῆς ιδιότητος $(\alpha + \beta) + \gamma = \alpha + (\beta + \gamma)$. Αἱ λοιπαὶ κυριώτεραι ιδιότητες ἐπὶ περιπτώσεων πολλῶν προσθετέων ὑπὸ μορφήν παραδειγμάτων καὶ ἀσκήσεων. Ἐξήγησις τῆς πορείας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προσθέσεως βάσει τῶν θεμελιωδῶν ιδιοτήτων, ἀσκήσις εἰς τὸν ἀπὸ μνήμης λογισμὸν. Ἀπλὰ προβλήματα.

Ἀφαίρεσις ἀκεραίων ἀριθμῶν. Σαφὴς διάκρισις τῶν ἐννοιῶν: «ὑπόλοιπον» καὶ «διαφορὰ». Εἰσαγωγή τοῦ ἀγνώστου χ . Ἡ ιδιότης: $\alpha - \beta = (\alpha + \chi) - (\beta + \chi)$. Ἐξήγησις τῆς πορείας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀφαιρέσεως. Αἱ λοιπαὶ κυριώτεραι ιδιότητες βάσει ἀριθμητικῶν παραδειγμάτων. Ἀσκήσις εἰς τὸν ἀπὸ μνήμης λογισμὸν, προβλήματα συνδυάζοντα πρόσθεσιν καὶ ἀφαιρέσιν.

Πολλαπλασιασμὸς ἀκεραίων ἀριθμῶν. Ἡ ἔννοια τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. Σαφὴς ἐπίδειξις δι' ἀριθμητικῶν παραδειγμάτων, τῆς ἀντιμεταθετικῆς ιδιότητος $\alpha\beta = \beta\alpha$, τῆς προσεταιριστικῆς ιδιότητος $(\alpha\beta)\chi = \alpha(\beta\chi)$ καὶ τῆς ἐπιμεριστικῆς ιδιότητος $\alpha(\beta + \gamma) = \alpha\beta + \alpha\gamma$. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καὶ ἡ βάσανος διὰ τοῦ 9. Γινόμενον πολλῶν παραγόντων καὶ αἱ κυριώτεραι τῶν λοιπῶν ιδιοτήτων. Ἀσκήσις εἰς τὸν ἀπὸ μνήμης λογισμὸν καὶ ἀπλὰ προβλήματα συνδυάζοντα πράξεις περισσοτέρας τῆς μιᾶς. Εἰσαγωγή καὶ χρῆσις τοῦ ἀγνώστου χ .

Διαιρέσεις ἀκεραίων ἀριθμῶν. Σαφὴς διάκρισις τῶν ἐννοιῶν: «μερισμὸς» καὶ «μέτρησις». Αἱ κυριώτεραι ιδιότητες βάσει ἀριθμητικῶν παραδειγμάτων. Πρώτη εἰσαγωγή εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου, σύγκρισις δύο ποσῶν διὰ τῆς διαφορᾶς καὶ τοῦ λόγου αὐτῶν. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς διαιρέσεως καὶ ἡ βάσανος αὐτῆς διὰ τοῦ 9. Ἀπλὰ προβλήματα συνδυάζοντα πράξεις περισσοτέρας τῆς μιᾶς. Εἰσαγωγή καὶ χρῆσις τοῦ ἀγνώστου χ εἰς τὰ διάφορα ἀριθμητικὰ παραδείγματα. Ἡ μέθοδος τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα (λόγος ἀκέραιος). Διαιρετότης. Δυνάμεις: πολλαπλασιασμὸς καὶ διαιρέσεις. Ἀνάλυσις ἀριθμοῦ εἰς τοὺς πρώτους παράγοντας. Ἐῤῥεσις ΕΚΠ καὶ ΜΚΔ.

Κλάσματα. Ἐννοια τοῦ κλάσματος. Ἰσοδυναμία κλασμάτων. Αἱ τέσσαρες πράξεις μεταξύ κοινῶν κλασμάτων. Ἰσχύς τῶν τριῶν θεμελιωδῶν νόμων (ἀντιμεταθετικῶν, προσεταιριστικῶν, ἐπιμεριστικῶν) εἰς πράξεις μετὰ κλάσματα, βάσει ἀριθμητικῶν παραδειγμάτων. Αἱ τέσσαρες πράξεις μεταξύ μεικτῶν, ἀκεραίων καὶ κλασμάτων διὰ τροπῆς εἰς κλάσματα καὶ ἐν συνεχείᾳ, μέσῳ καταλλήλων ἐφαρμογῶν καὶ ἀσκήσεων, διὰ τῆς συντομωτέρης ἐκάστοτε μεθόδου. Δεκαδικοὶ ἀριθμοὶ καὶ αἱ μεταξύ των τέσσαρες πράξεις. Ἡ ἔννοια τοῦ περιοδικοῦ ἀριθμοῦ. Ἀπλὰ προβλήματα, εἰσαγωγή καὶ χρῆσις τοῦ ἀγνώστου χ κατὰ διαφόρους περιπτώσεις. Ἀναγωγή εἰς τὴν μονάδα.

Τετραγωνικὴ ρίζα καὶ εῤῥεσις αὐτῆς. Ἐννοια τοῦ ἀρρήτου ἀριθμοῦ. Αἱ κυριώτεραι μονάδες μετρήσεως (συμμιγεῖς ἀριθμοί) καὶ αἱ μεταξύ των πράξεις. Ἀναλογίαι. Ἀπλῆ μέθοδος τῶν τριῶν. Ποσοστά, προβλήματα μετὰ ἀλλεπάλληλα ποσοστά.

Β) Ἐνορατικὴ (Πρακτικὴ) Γεωμετρία. (Α' καὶ Β' ἐξάμηνον 2 ὥραι ἐβδομαδιαίως).

Ἐποπτικὴ ἐξέτασις τῶν ἀπλοστέρων γεωμετρικῶν στερεῶν. Τὰ κυριώτερα ἐπίπεδα σχήματα (γραμμαί, γωνίαι, εὐθύγραμμα σχήματα, κύκλος) καὶ ιδιότητες αὐτῶν ἐποπτικῶς διαπιστούμεναι. Ἀπλοῦστατα γεωμετρικὰ προβλήματα λυόμενα μετὰ τὴν βοήθειαν κανόνος, γνώμονος καὶ διαβήτου.

Κλίμαξ Μεταφορὰ εὐθυγράμμου τμήματος ἐπὶ χάρτου (ὁμοία εὐθύγραμμα σχήματα). Μέτρησις εὐθυγράμμων σχημάτων.

II. Τάξις Β'.

Α) Ἀριθμητικὴ (Α' ἐξάμηνον 2 ὥραι ἐβδομαδιαίως).

Σύνθετος μέθοδος τῶν τριῶν. Προβλήματα τόκου. Προεξόφλησις γραμματίου ἢ συναλλαγματικῆς (κυρίως ἐξωτερικῶς).

Ἐῤῥεσις τόκου διὰ τῶν τοκαριθμῶν καὶ διὰ τοῦ σταθεροῦ διαιρέτου. Ἐῤῥεσις τόκου διὰ τῆς μεθόδου τῶν ἀπλῶν μερῶν (κεφάλαιον—τόκος). Μέσων ἐπιτόκιοι. Κοινὴ λήξις γραμματίων. Ἰσοδυναμία γραμμάτων. Πινάκιον προεξοφλήσεως.

Μερισμὸς εἰς μέρη ἀνάλογα. Μεῖξις, κράματα (ζύο ἢ καὶ περισσοτέρας μειγνύμενα εἶδη).

Λύσις προβλημάτων δι' ὄλων τῶν δυνατῶν μεθόδων καὶ ἐπὶ πάσης τῆς δεδ. διαγμένης ὕλης.

Πινάκωσις στατιστικῶν δεδομένων, συχνότης, γραφικαὶ παραστάσεις. Ἀριθμητικὸς μέσος, διάμεσος, σταθερὰ ἀπόκλισις.

Τήρησις βιβλίων κατὰ τὸ ἀπλογραφικὸν σύστημα. Ὑποχρεωτικὰ βιβλία (ἀποθήκης καὶ ἡμερολόγιον). Βιβλίον ἰσολογισμοῦ.

Β) Ἐνορατικὴ (Πρακτικὴ) Γεωμετρία.

(Α' ἐξάμηνον 2 ὥραι ἐβδομαδιαίως).

Λεπτομερὴς ἐποπτικὴ ἐξέτασις τῶν ιδιοτήτων καὶ μετρήσεις τῶν ἐξῆς στερεῶν κύβου, παραλληλεπιπέδου, πρίσματος, κελούρου πυραμίδος, πυραμίδος, κυλίνδρου, κώνου, κολούρου κώνου, σφαίρας. Σχετικὰ προβλήματα.

Γ) Ἀλγεβρα (Β' ἐξάμηνον 4 ὥραι ἐβδομαδιαίως).

Σύντομος ἀνακεφαλαίωσις: α) τῶν γνωστῶν ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν ἀκεραίων ἰσχυόντων νόμων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν προκυπτουσῶν ιδιοτήτων, β) τῶν εἰς τὰ προβλήματα τοῦ τόκου ἀναφερομένων τύπων, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς σαφοῦς ἀναγνωρίσεως τῶν γραμμάτων ὡς γενικῶν ἀριθμῶν. Μύησις εἰς τὴν χρῆσιν παρενθέσεων. Ἀριθμητικὴ τιμὴ.

Πρώτη μύησις εἰς τὰς ἐξισώσεις διὰ τῆς ἐπιλύσεως ἀπλοστῶν προβλημάτων ὡς καὶ δι' ἐφαρμογῶν εἰς τὴν εῤῥεσιν ἀγνώστου ὅρου ἀναλογίας. (Ἡ ρίζα θὰ εἶναι θετικὸς ἀκέραιος ἢ κλασματικὸς ἀριθμὸς. Λύσις π.χ. μορφῶν ὡς ἡ ἀκόλουθος: $10\chi - 7 = 3\chi - 12$).

Ἀρνητικοὶ ἀριθμοὶ (π.χ. ἐξ ἀφορμῆς τῆς λύσεως τῆς ἐξισώσεως $5 + \chi = 2$ καταφαίνεται ἡ ἀνάγκη τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἀρνητικῶν ἀριθμῶν). Θετικοὶ καὶ ἀρνητικοὶ ἀριθμοὶ καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις.

Πρώτη εἰσαγωγή εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ συνόλου (Προσδιορισμὸς ἐνὸς συνόλου α) διὰ περιγραφῆς, β) δι' ἀναγραφῆς τῶν στοιχείων του). Τὸ κενὸν σύνολον, ἴσα σύνολα.

Ρητοὶ ἀριθμοὶ καὶ γεωμετρικὴ ἀπεικόνισις αὐτῶν. Βατικὸν ἢ κυρίαρχον σύνολον, ὑποσύνολον. Ἡ ἔννοια τῆς μεταβολῆς.

Μονώνυμα, πολυώνυμα. Πρόσθεσις, ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμὸς πολυωνύμων. Ἀξιοσημείωτοι ταυτότητες. Πρωτοβάθμιοι ἐξισώσεις μεθ' ἐνὸς ἀγνώστου. Διαιρέσεις πολυωνύμου διὰ πολυωνύμου (ὄχι θεωρητικῶς). Ἀλγεβρικὰ κλάσματα.

Πρωτοβάθμιοι ἐξισώσεις μεθ' ἐνὸς ἀγνώστου καὶ ἀπλὰ προβλήματα.

Ἀπλᾶ περιπτώσεις ἀναλύσεως πολυωνύμου εἰς γινόμενον παραγόντων καὶ ἐφαρμογαὶ αὐτῆς εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῆς δευτεροβάθμιοι ἐξισώσεως μεθ' ἐνὸς ἀγνώστου.

Συνδῆκται μεταβλητῆς. Ὄνομα ἀριθμοῦ καὶ τιμὴ ἀριθμοῦ. Ἰσότης καὶ ἐξίσωσις. Ἀνοικτὴ περίοδος (ἢ προτασιακὸς τύπος: ἐξίσωσις—ἀνισότης). Λύσις ἀνοικτῶν περιόδων. Σύνολον λύσεων.

III. Τάξις Γ'.

Α) Ἀλγεβρα καὶ στοιχεῖα Τριγωνομετρίας.

(Α' καὶ Β' ἐξάμηνον, ὥραι 2 καθ' ἐβδομάδα).

Γενικὴ ἀνασχόπησις τῶν διδαχθέντων εἰς τὴν προηγούμενην τάξιν. Ἡ ἔννοια τῆς ἰσοδυναμίας εἰς τὰς ἐξισώσεις. Λύσις πρωτοβάθμιοι ἐξισώσεως μεθ' ἐνὸς ἀγνώστου. Συστήματα ἐξισώσεων πρώτου βαθμοῦ. Προβλήματα ἐξισώσεων καὶ συστημάτων πρώτου βαθμοῦ. Λύσις δευτεροβάθμιοι ἐξισώσεως μεθ' ἐνὸς ἀγνώστου ἔννοια τοῦ ἀρρήτου ἀριθμοῦ.

Ἡ ἔννοια τοῦ διατεταγμένου ζεύγους. Καρτεσιανὸν γινόμενον. Περίοδος δύο μεταβλητῶν. Σχέσεις. Συναρτήσεις. Διατομή (τομή) συνόλων. Σύνολον λύσεων συστήματος.

Περὶ λογαριθμῶν. Ἐύρεσις ἀριθμητικῶν ἐξαγωγέμων διὰ τῆς χρησιμοποίησεως λογαριθμικῶν πινάκων. Ὁ λογαριθμικὸς κανὼν καὶ ἡ χρῆσις αὐτοῦ.

Ἐνωσις συνόλων.

Στοιχεῖα τριγωνομετρίας. Ἀντικείμενον καὶ ἐπιβιώσεις τῆς ἐπὶ πέδου Τριγωνομετρίας. Πρώτη ἀπλή μύθισις εἰς τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῆς Τριγωνομετρίας, ἐκ τῆς ὁποίας δὲ διαφανῆ ἢ Ἑλληνικὴ καταγωγή τῆς.

Οἱ τέσσαρες τριγωνομετρικοὶ λόγοι (ἀριθμοὶ) ὀξείας γωνίας καὶ λόγοι μηκῶν ἀντιστοίχων πλευρῶν ὀρθογωνίου τριγώνου.

Μεταβολὴ τῶν τριγωνομετρικῶν λόγων μετὰ τῆς ἀντιστοίχου ὀξείας γωνίας.

Χρῆσις πινάκων διὰ τὴν εὔρεσιν τῆς τιμῆς ἐκάστου τῶν τριγωνομετρικῶν λόγων δοθείσης ὀξείας γωνίας. Ἐύρεσις τῆς τιμῆς καὶ γραφικὴ κατασκευὴ ὀξείας γωνίας δοθέντος ἑνὸς τῶν τριγωνομετρικῶν αὐτῆς λόγων.

Ἀπλᾶι σχέσεις μεταξὺ τῶν τριγωνομετρικῶν λόγων (ἀριθμῶν) ὀξείας γωνίας. Ἐπίλυσις ὀρθογωνίων τριγώνων.

Β) Θεωρητικὴ (Ἀξιωματικὴ) Γεωμετρία.

(Α' καὶ Β' ἐξάμηνον, ὧραι 2 καὶ 8' ἐβδομάδα)

Ὄρισμοί, ἀξιωματά. Γωνία, εὐθύγραμμο σχῆμα, κύκλος. Ἀξιωματώτα στοιχεῖα κύκλου καὶ περιφέρειας, καὶ πρῶτα: ἰδιότητες αὐτῶν.

Ἐπίκεντροι γωνία, ἀντίστροφα θεωρήματα, ἡ μέθοδος τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς, γωνία, γωνία μὲ κοινὴν κορυφήν. Κάθετοι καὶ πλάγιοι εὐθεῖαι καὶ γωνία αὐτῶν, μέτρησις τόξου καὶ γωνίας, μορογνωμόνιον.

Κάθετοι καὶ πλάγιοι πρὸς εὐθεῖαν ἐκ σημείου ἐκτὸς αὐτῆς, χάραξις καθέτων εὐθειῶν διὰ τοῦ κανόνος καὶ τοῦ διαβήτου.

Τρίγωνα, περιπτώσεις ἰσότητος τριγώνων, ἰδιότητες τῶν ἰσοσκελῶν καὶ ἰσοπλευρῶν τριγώνων, ἀνισότητες μεταξὺ στοιχείων τριγώνου, ἰδιότητες περιπτώσεως ὀρθογωνίων τριγώνων.

Παράλληλοι εὐθεῖαι, ἰδιότητες καὶ χάραξις παραλλήλων εὐθειῶν, γῶνισμα τεμνομένων εὐθειῶν καὶ ἐφαρμογαὶ αὐτοῦ εἰς τὰς διχοτόμους καὶ τὰς μεσοκαθέτους τριγώνου. Γωνία μὲ πλευρὰς παραλλήλους ἢ καθέτους μίαν πρὸς μίαν, ἄθροισμα γωνιῶν εὐθυγράμμου σχήματος. Ἐννοια τοῦ γεωμετρικοῦ τύπου.

Συμμετρικὰ πρὸς κέντρον καὶ ἄξονα ἐπίπεδα σχήματα. Θέσεις εὐθείας πρὸς περιφέρειαν καὶ δύο μὴ ὁμοκέντρων περιφερειῶν πρὸς ἀλλήλας (ἐποπτικῶς ἐξεταζόμενα). Κατασκευὴ τριγώνου ἐκ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ.

Ἐγγεγραμμένα γωνία, ἐγγεγραμμένα καὶ περιγεγραμμένα εἰς περιφέρειαν εὐθύγραμμο σχήματα.

* Ἀρθρον 12.

Φυσιολογικά.

1. Σκοπός.

Ι. Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῶν βιολογικῶν μαθημάτων εἶναι:

α) Ἡ ὑπὸ τῶν μαθητῶν κατανόησις τῆς ζωῆς τῶν ὀργανικῶν ὄντων (φυτῶν, ζῶων, ἀνθρώπου) καὶ τῆς σημασίας αὐτῆς διὰ τὴν ὄλην φύσιν καὶ ἡ πρὸς τούτο ἐξοικείωσις αὐτῶν πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐρεῦνης τῶν ὀργανικῶν ὄντων.

β) Ἡ ὑπὸ τῶν μαθητῶν κατανόησις τῆς σημασίας, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ἐπὶ τῆς γνώσεως τῆς ζωῆς τῶν κατωτέρων ὀργανικῶν ὄντων χρησιμοποίησις αὐτῶν διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἐξύψωσιν τοῦ ἀνθρώπινου βίου καὶ ἡ ἐπὶ τῇ βίῳ ἰδίων σχετικῶν ἐργασιῶν διέγερσις τοῦ διαφέροντος αὐτῶν πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους ἐργασίας, τὰς ἀποβλεπούσας εἰς τὸν ἐξευγενισμόν καὶ τὴν διάδοσιν αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ τῆς γνώσεως τῆς ἰδίας τῶν ζωῆς βασιζομένη κατάλληλος χρησιμοποίησις τῶν οἰκείων σωματικῶν δυνάμεων.

γ) Ἡ διὰ τῆς κατανόησεως τῆς ζωῆς τῶν ὀργανικῶν ὄντων ἐνίσχυσις τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ φρονήματος τῶν μαθητῶν, ὡς καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα καὶ τῆς

ἀναπτύξεως τοῦ καλαισθητικοῦ αὐτῶν συναισθήματος.

ΙΙ. Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῆς Φυσικῆς Πειραματικῆς καὶ τῆς Χημείας εἶναι:

α) Ἡ ὑπὸ τῶν μαθητῶν κατανόησις τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν φαινομένων καὶ τῶν διεπόντων αὐτὰ νόμων.

β) Ἡ ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς τὸν τρόπον τῆς μεθοδικῆς παρατηρήσεως καὶ ἐρεῦνης τῶν ἀνωτέρω φαινομένων καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἀντικειμενικότητος τῶν, ἡ ὑποκίνησις τῆς φαντασίας καὶ τῆς ἐφευρετικῆς τῶν ἰκανότητος καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς ἀγάπης τῶν διὰ τὴν ἐρευναν καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτῶν πρὸς ἐπιστημονικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, ὑπὸ τύπον ἐφαρμογῶν τῶν ἰδιοτήτων τῶν σωματικῶν, πρὸς καλυτέρευσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς.

γ) Ἡ ἐκ τῆς κατανόησεως τῆς σημασίας, ἣν ἐνέχει ἡ χρησιμοποίησις τῶν φυσικῶν δυνάμεων διὰ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἀνθρώπινου βίου, ἐκτίμησις τῆς ἀνάγκης πρὸς ἐπιστημονικὴν συνεργασίαν τῶν λαῶν ἐπὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ τεχνικοῦ πεδίου χάριν τῆς ἀνθρωπίνης προόδου καὶ τῆς κοινῆς τῶν λαῶν εὐδαιμονίας.

2. Διδακτέα ὕλη.

Ι. Τάξις Α'.

Α'. Κατὰ τὸ Α' ἐξάμηνον: Φυτολογία: Διαίρεσις τοῦ ἐνοργάνου κόσμου εἰς φυτὰ καὶ ζῷα (συντόμως καὶ γενικῶς).

Ἐξέτασις κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ Βοτανικοῦ συστήματος χαρακτηριστικῶν ἀντιπροσώπων τῶν κυριωτέρων ὑποδιαίρεσεων αὐτοῦ, ἐκ τῶν τελειωτέρων πρὸς τοὺς ἀπλουστεροὺς, προτιμωμένων τῶν πλέον γνωστῶν ἐν Ἑλλάδι εἰδῶν (Φασίολος, μηλέα, κερασέα, ροβῆ, βάμβαξ, κράμβη, ἀμπελοσ, κακτώδες φυτόν, ἐσπεριδοειδὲς φυτόν, γεώμηλον, καπνός, ἐλαία, κολοκύνθη, συνάνθηρον, συκῆ, σίτος, ἀραβόσιτος, φοῖνιξ, πεύκη, πέτρις, βρυόφυτον, μύκητες, λειχήνες).

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτὴν καὶ εἰς διαφόρους θέσεις — ἐπ' εὐκαιρίᾳ — εὐρυτέρα ἀνάπτυξις τῶν γενικῶν μορφολογικῶν καὶ ἀνατομικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν φυτῶν (διαπνοή, ἀφομοίωσις κλπ.), ὡς καὶ ἄλλων τινῶν θεμάτων (ἐξευγενισμὸς τῶν φυτῶν, δάσος καὶ ὠφελιμότης αὐτοῦ κλπ.).

Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς μορφολογίας, ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τῶν φυτῶν.

Β'. Κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον — Ζωολογία: Διαίρεσις τοῦ ἐνοργάνου κόσμου εἰς φυτὰ καὶ ζῷα.

Ἐξέτασις, κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ ἰσχύϊντος συστήματος, χαρακτηριστικῶν ἀντιπροσώπων τῶν κυριωτέρων ὑποδιαίρεσεων αὐτοῦ, ἐκ τῶν τελειωτέρων πρὸς τοὺς ἀτελεστεροὺς, προτιμωμένων τῶν πλέον γνωστῶν ἐν Ἑλλάδι εἰδῶν.

Ἐκ τῶν σπονδυλωτῶν: α) Θηλαστικά: πίθηκος, νυκτερίς, γαλῆ, κόνικλος, ἐλέφας, χοῖρος, πρόβατον, ἵππος, δελφίν. β) Πτηνά: ὄρνις, ἀετός, χελιδὼν, γλαυῆ. γ) Ἑρπετά: σαύρα, χελώνη, ἔχιδνα. δ) Ἀμφίβια: βάτραχος καὶ ε) Ἰχθύες: Λάβραξ, ἔγγελος, καρχαρίας.

Ἐκ τῶν ἀσπονδύλων: α) Μαλακόζωα: κοχλίας, ὀκτάπους. β) Ἀρθρόποδα: μέλισσα, μεψαξοκόλληξ, καρκίνος. γ) Σκώληκες: σκώληξ ὁ γῆινος, ταινία. δ) Ἐχινόζωα: ἀστερίας. ε) Κοιλεντερωτά: κρᾶλλιον, μέδουσα. στ) Σπογγώδη: σπόγγος. ζ) Πρωτόζωα: ἀμοιβᾶς.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν διαφόρων τούτων ἀντιπροσώπων — ἐπ' εὐκαιρίᾳ — εὐρυτέρα ἀνάπτυξις τῶν γενικῶν μορφολογικῶν καὶ ἀνατομικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ζῶων καὶ τῶν λειτουργιῶν τῶν ὀργάνων τῶν.

Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς μορφολογίας, ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τῶν ζῶων.

ΙΙ. Τάξις Β'.

Α'. Κατὰ τὸ Α' ἐξάμηνον: Ἀνθρωπολογία. Ὁ σκελετὸς τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ μυϊκόν, τὸ πεπτικόν, τὸ ἀναπνευστικόν, τὸ κυκλοφορικόν, τὸ οὐροποιητικόν καὶ τὸ νευρικόν σύστημα. Τὸ δέσμα. Ἐνδοκρινεῖς ἀδένες. Συνολικὴ θεώρησις τῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ. Στοιχεῖα ὑγιεινῆς.

Β'. Κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον: Βιολογία. Ἐπεξεργασία τῶν διδαγμάτων τῆς Φυτολογίας, Ζωολογίας καὶ Ἀνθρωπολογίας πρὸς σχηματισμὸν τῆς γενικῆς ἐννοίας τῆς ζωῆς καὶ κατανόησιν τῆς σημασίας αὐτῆς.

Τὸ κύτταρον ὡς μονὰς τῆς ζωῆς. Συστατικὰ τοῦ κυττάρου. Πολλαπλασιασμοὶ αὐτοῦ.

Συνθῆκαι τῆς ζωῆς. Ἐρεδιστικότης.

Πολλαπλασιασμοὶ τῶν ὀργανισμῶν. Κληρονομικότης. Ἐφαρμογαὶ τῶν πορισμάτων τῆς Βιολογίας εἰς τὴν Γεωπονίαν καὶ Ζωοτεχνίαν.

III. Τάξις Γ'.

A'. Φυσικὴ (ὥραι 3, 1) 2 καθ' ἑβδομάδα).

Εἰσαγωγή. Μῆκος, ἐπιφάνεια, ὄγκος. Μονάδες αὐτῶν. Μαζὰ καὶ βάρος τῶν σωμάτων. Μονάδες αὐτῶν. Μονάδες χρόνου.

Ὀπτική, ὀρισμοί. Εὐθύγραμμος διάδοσις τοῦ φωτός. Φωτεινὴ ἀκτίς. Φωτειναὶ δέσμαι. Σκιά. Ἀνάκλασις τοῦ φωτός. Κάτοπτρα ἐπίπεδα καὶ σφαιρικά. Διάθλασις τοῦ φωτός. Ὀρική γωνία. Ὀλικὴ ἀνάκλασις. Ἡ διάθλασις τοῦ φωτός εἰς τὰ ὀπτικά πρίσματα. Φακοί. Εἶδη φακῶν. Εἶδωλα διδόμενα ὑπὸ τῶν φακῶν. Ὀφθαλμός. Ὀπτικά ὄργανα (ἀστρονομικὴ διόπτρα, προβολεὺς). Ἀνάλυσις τοῦ λευκοῦ φωτός. Χρῶμα τῶν σωμάτων. Φωτογραφικὴ μηχανή. Φωτογραφία.

Θερμότης. Θερμοκρασία. Διαστολὴ τῶν σωμάτων. Θερμόμετρα. Μελέτη τῆς διαστολῆς τῶν στερεῶν (γραμμικῆς καὶ κατ' ὄγκον), ὑγρῶν καὶ ἀερίων. Ἀνωμαλία τῆς διαστολῆς τοῦ ὕδατος. Μονὰς ποσότητος θερμότητος. Εἰδικὴ Θερμότης.

Διαιρετότης τῆς ὕλης. Μόρια. Φυσικαὶ καταστάσεις τῶν σωμάτων. Μεταβολαὶ τῆς καταστάσεως τῶν σωμάτων (τῆξις, πήξις, διάλυσις, ἐξαερίωσις, ὑγροποίησης ἀερίων καὶ ἀτμῶν). Ἀπόσταξις. Διάδοσις τῆς θερμότητος.

Δύναμις. Ὄρισμός τῆς δυνάμεως. Χαρακτηριστικὰ αὐτῆς. Ἐλαστικὴ παραμόρφωσις σώματος. Στατικὴ μέτρησις τῆς ἐντάσεως τῶν δυνάμεων. Δυναμόμετρα. Μονάδες δυνάμεως. Σύνθεσις δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἐνεργοῦν εἰς ἓν σημεῖον. Ἀνάλυσις δυνάμεως εἰς συνιστώσας ἐνεργοῦσας εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον μετὰ τῆς δυνάμεως. Παραδείγματα καὶ ἐφαρμογαί.

Βαρύτης. Βάρος τῶν σωμάτων. Σύνθεσις δυνάμεων παραλλήλων (ὁμορρόπων καὶ ἀντιρρόπων). Ἀνάλυσις δυνάμεως εἰς ἄλλας παραλλήλους (ὁμορρόπους καὶ ἀντιρρόπους). Παραδείγματα. Κέντρον βάρους σώματος. Παραδείγματα. Ἀξίωμα ἰσότητος δράσεως καὶ ἀντιδράσεως. Παραδείγματα καὶ ἐφαρμογαί. Ἰσορροπία στερεῶν σωμάτων στρεπτῶν περὶ ὀριζήντιον ἄξονα καὶ στηριζομένων ἐπὶ ἐπιπέδου. Ζυγός. Εἶδη ζυγῶν.

Πίεσις. Ὄρισμός καὶ μονάδες αὐτῆς. Ἰσορροπία τῶν ὑγρῶν. Σχήμα τῆς ἐλευθέρως ἐπιφανείας ὑγροῦ ἐν ἰσορροπία. Πίεσις ἐντὸς τῆς μάζης ὑγροῦ. Θεμελιώδες θεώρημα τῆς ὑδροστατικῆς. Ἀρχὴ τοῦ PASCAL. Ὑδραυλικὸν πιεστήριον. Ἰσορροπία ὑγρῶν μὴ μιγνυμένων. Συγκοινωνοῦντα δοχεῖα. Πίεσις ὑγρῶν ἐπὶ τοῦ πυθμένου καὶ τῶν τοιχωμάτων δοχείου. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους. Πυκνότης σωμάτων. Μέτρησις αὐτῆς. Ἀραιόμετρα.

Χαρακτηριστικὰ τῶν ἀερίων. Ἀτμόσφαιρα. Ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις καὶ μέτρησις αὐτῆς. Βαρομετρα. Νόμος BOYLE—MARIOTTE. Μανόμετρα. Ἀντλία, Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους εἰς τὰ ἀέρια. Ἀερόστατα.

Ἡρεμία καὶ κίνησις. Τροχιά. Κίνησις εὐθύγραμμος καὶ ὁμαλή. Ταχύτης καὶ μονάδες αὐτῆς. Κίνησις μεταβαλλομένη. Μέση ταχύτης. Κίνησις εὐθύγραμμος ὁμαλῶς μεταβαλλομένη. Ἐπιτάχυνσις. Πτώσις τῶν σωμάτων. Νόμοι αὐτῆς. Ἀρχὴ τῆς ἀδρανείας. Θεμελιώδης ἐξίσωσις τῆς Δυναμικῆς. Ἔργον δυνάμεως καὶ μονάδες αὐτοῦ. Ἴσχυς καὶ μονάδες αὐτῆς. Ἐνέργεια. Μορφαὶ ἐνεργείας. Ἀξίωμα τῆς διατηρήσεως τῆς ἐνεργείας. Ἀπλαῖ μηχαναὶ (μοχλός, τροχαλία). Θερμικαὶ μηχαναί.

Σπουδὴ τῆς κυκλικῆς καὶ ὁμαλῆς κινήσεως. Φυγόκεντρος δύναμις. Ἐκκρεμές. Παγκόσμιος ἔλξις.

Ἀκουστικὴ παραγωγή τοῦ ἤχου καὶ διάδοσις αὐτοῦ. Φύσις τοῦ ἤχου. Ταχύτης αὐτοῦ ἐντὸς τῶν διαφόρων σωμάτων. Ἀνάκλασις τοῦ ἤχου. Χαρακτήρες αὐτοῦ. Φωνογράφος.

Ἠλεκτρισμός. Ἠλεκτρίτις διὰ τριβῆς. Θετικὸς καὶ ἀρνητικὸς Ἠλεκτρισμός. Καλοὶ καὶ κακοὶ ἄγωγοὶ τοῦ Ἠλεκτρι-

σμοῦ. Κατανόμη τοῦ Ἠλεκτρικοῦ φορτίου ἐπὶ ἀγωγῶ. Νόμος τοῦ COULOMB. Μονάδες Ἠλεκτρικοῦ φορτίου. Ἠλεκτρικὸν πεδῖον. Ἠλεκτρίτις ἐξ ἐπιδράσεως. Ἠλεκτρονικὴ ἐρμηνεῖα τῆς Ἠλεκτρίσεως τῶν σωμάτων. Ἀτμοσφαιρικὸς Ἠλεκτρισμός. Ἠλεκτρικὸν ρεῦμα. Ἰδιότητες τοῦ Ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Ἐντάσις αὐτοῦ. Διαφορὰ δυναμικῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Ἴσχυς, Ἠλεκτρικὸν ρεῦμα. Ἠλεκτρολύσις καὶ ἐφαρμογαὶ αὐτῆς. Συσσωρευταί. Ἠλεκτρικὰ στοιχεῖα.

Μαγνήται. Ἀμοιβαία ἐπίδρασις τῶν πόλων. Μαγνήτισις ἐξ ἐπιδράσεως. Γήινος μαγνητισμός. Ναυτικὴ πυξίς. Πηγία. Ἠλεκτρομαγνήται. Ἐφαρμογαὶ αὐτῶν.

Ἐπαγωγή. Παραγωγή ἐπαγωγικῶν ρευμάτων. Ἐναλλασσόμενα ρεύματα. Παραγωγή αὐτῶν. Μετασχηματισταί.

Ἀγωγιμότης ἀερίων. Ἐκκενώσεις ἐντὸς ἠραιωμένων ἀερίων. Σωλήνες GEISSLER.

Ἠλεκτρομαγνητικὰ κύματα. Ἀσύρματος τηλεπικοινωνία.

Ἀτομικὴ θεωρία τοῦ Λευκίππου καὶ τοῦ Δημοκρίτου. Στοιχειώδης σπουδὴ τῆς δομῆς τοῦ ἀτόμου. Ἰσοδυναμία μάζης καὶ ἐνεργείας. Ἀτομικὴ ἐνέργεια ἐκ διασπάσεως καὶ συντήξεως πυρηνῶν. Ἐκμετάλλευσις τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας.

Τὸ ἐνεργειακὸν πρόβλημα τῆς ἀνθρωπότητος.

B'. Χημεία (ὥραι 1, 1) 2 καθ' ἑβδομάδα).

Ἡ ὕλη γενικῶς. Φυσικὰ καὶ χημικὰ φαινόμενα. Τὰ ὄρυκτά. Ἀπλὰ σώματα καὶ στοιχεῖα. Μείγματα καὶ χημικὴ ἐνώσεις. Φυσικὰ καὶ χημικὰ ἰδιότητες τῶν σωμάτων. Χημικὴ ἀνάλυσις καὶ σύνθεσις. Μέταλλα καὶ ἀμέταλλα.

Ὁ ἀήρ, τὸ ὕδωρ. Τὸ ὀξυγόνο. Τὸ ὑδρογόνο. Τὸ ἄζωτο. Τὸ φεῖον. Στοιχειώδης θεωρία περὶ ἀτόμων καὶ μορίων. Ἡ ἀτομικὴ θεωρία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Στοιχειώδεις χημικοὶ νόμοι. Τὸ ἀλόγονον στοιχεῖον. Τὰ ἀλκάλια. Ὁ σίδηρος. Ὁξέα, βάσεις καὶ ἄλατα. Τὸ ἀργίλιον. Τὸ Μαγνήσιον. Τὸ πυρίτιον. Μέταλλα λαμβανόμενα ἐκ τῶν ὄρυκτῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ συναφῆς βιομηχανία, Λιπάσματα.

Ἐνώσεις τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ πετρέλαιον. Κουσαέριον. Τὰ σάκχαρα. Ζωώσεις καὶ φυτάματα. Οἰνόπνευμα. Λίπη καὶ ἔλαια. Σάπωνες. Λευκώματα καὶ πρωτεΐναι. Ἄρτος Χάρτης. Συντετηρημένα τρόφιμα. Ὑφαντικὰ ὕλαι φυσικὰ καὶ τεχνηταί.

Ἡ χημεία εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ. Στοιχεῖα ἰστορίας τῆς Χημείας.

* Ἄρθρον 13.

Τεχνικά.

1. Σκοπός.

Τὸ μάθημα τῶν Τεχνικῶν σκοπὸν ἔχει: α) νὰ διαγεῖρη, καλλιέργησιν, πλουτίσῃ καὶ παραγάγῃ τὰς δημιουργικὰς καλλιτεχνικὰς δυνάμεις τῶν μαθητῶν, αἵτινες διὰ τοῦ μαθήματος τούτου τίθενται εἰς ἐνέργειαν κατὰ τρόπον ἄμμεσον. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς καθοδηγήσεως τῶν δεξιοτήτων τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῆς χειρὸς τῶν μαθητῶν, διὰ τῆς ἐξασκήσεως αὐτῶν περὶ τὰς ποικιλίας τῆς μορφῆς καὶ τοῦ χρώματος, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς φαντασίας καὶ διὰ τῆς καλλιτεργείας τῶν πλαστικῶν καὶ ἐκφραστικῶν αὐτῶν ἰκανοτήτων, β) νὰ ἀφύπνισιν καὶ καλλιέργησιν τὸ διαφέρον τῶν μαθητῶν πρὸς πρακτικὰς καὶ ἐν ταῦτῳ καλλιτεχνικὰς κατασκευὰς, χρησιμωτάτας εἰς τὰς θεωρητικὰς — ἐπιστημονικὰς ἀσχολίας καὶ εἰς τὰς τοῦ καθ' ἡμέραν βίου.

2. Διδακτέα ὕλη.

I. Τάξις A'.

A) Καλλιγραφία (μία ὥρα κατὰ 15) θήμερον).

Διδασκαλία τῶν στοιχειωδῶν κανόνων μετὰ σκοπὸν τὴν διὰ τῆς ἀσκήσεως καλλιέργειαν τοῦ ἀτομικοῦ γραφικοῦ χαρακτήρος τῶν μαθητῶν, διακρινομένου διὰ τὸ καθαρόν, ἀπλοῦν, σύμμετρον καὶ εὐανάγνωστον. Μέριμνα πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν τυχόν ἐμφύτων ἰκανοτήτων καλλιγραφικῆς δεξιότητος. (Ἀσκήσις κυρίως περὶ τὴν ἰσοκατῆ ὀρθὴν στρογγύλην Ἑλληνικὴν γραφήν). Ἐφ' ὅσον βεβαίως διατίθεται χρόνος, δὲν πρέπει νὰ παρα-

λειφθῆ ἡ διδασκαλία καὶ τῶν διακοσμητικῶν γραφικῶν στοιχείων.

Β'. Σχέδιον (μία ὥρα ἐβδομαδιαίως).

Εἰσαγωγή: Ἡ ἔννοια τοῦ σχεδίου.

Ἀσκήσεις κατάλληλοι ἵνα οἱ μαθηταὶ ἀποκτήσωσι τὴν ἰκανότητα νὰ βλέπουν σχεδιαστικῶς, νὰ μετροῦν καὶ νὰ παρατηροῦν τὸν χαρακτῆρα τῶν μορφῶν. Βασικὰ χρώματα: Τρόπος χρησιμοποίησεως αὐτῶν. Ἡ σημασία τοῦ χρώματος εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν Τέχνην.

α) Ἐλεύθερον ἔγχρωμον σχέδιον:

Ἐλευθέρᾳ σχεδίασις ἐξ ἀφορμῆς περιγραφῶν, μύθων, ποιημάτων, ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων, σκηνῶν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου κ.τ.δ. Τοποθέτησις σχημάτων καὶ χρωμάτων κατὰ τὴν προσωπικὴν ἀρέσκειαν τοῦ μαθητοῦ.

β) Σχέδιον ἐπὶ τῆ βάσει εἰδικῶν προτύπων: Σχεδίασις τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ ἀπλουστέρων μνημείων τῆς τέχνης ἐκ τῆς ἐν τῇ τάξει διδασκόμενη ἱστορίας, ὡς κίονων, τύπων ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ναῶν κλπ.

Γ'. Χειροτεχνία (μία ὥρα κατὰ 15) -ήμερον).

α) Χαρτοτεχνία (Χαρτοκοπτικὴ — χαρτοκολλητικὴ): Κατασκευὴ γεωμετρικῶν σχημάτων, ἐν τῇ τάξει διδασκόμενων, δι' ἔγχρωμου χάρτου (γλασσέ) καὶ ἐπικόλλησις αὐτῶν ἐπὶ φύλλων τοῦ BLOCK, ἢ ἐπὶ βαθέος χρώματος χαρτονίου, ὥστε νὰ σχηματίζεται ἐν ἀρμονικῶν σύνολον. Συνθέσεις ὑποτυπώδεις διὰ συναρμολογήσεως καὶ ἐπικολλήσεως ἔγχρωμων τεμαχίων χάρτου εἰς φύλλον τοῦ BLOCK ἢ ἐπὶ χαρτονίου βαθέος χρώματος πρὸς κατασκευὴν μωσαϊκῶν πλακοστρώτων, προσόψεων οἰκιῶν, κλαδίσκων μετ' ἀνθέων καὶ φύλλων κλπ.

Κατασκευὴ στοιχειωδῶν στερεῶν διὰ συναρμολογήσεως τεμαχίων χαρτονίου ἢ διαφανῶν πλαστικῶν φύλλων. Ὑποτυπώδης κατασκευὴ οἰκίσκων.

β) Πλαστικὴ: Εἰσαγωγή: Ἡ ἔννοια πλαστικῆς — σκοπὸς καὶ σημασία αὐτῆς. Ὑλικὰ καὶ ἐργαλεία.

Κατασκευὴ ἀπὸ μνήμης ἢ ἐκ τοῦ φυσικοῦ ἀπλῶν ἀντικειμένων διὰ πηλοῦ ἢ δι' ἄλλων ἐν χρήσει πλαστικῶν ὑλῶν.

II. Τάξις Β'.

Α'. Καλλιγραφία (μία ὥρα ἐβδομαδιαίως κατὰ τὸ Α' ἐξάμηνον).

Ὡς ἐν τῇ Α' τάξει. Ἀσκήσις καὶ εἰς τὴν ἰσοπαχῆ ὀρθὴν — στρογγύλην Λατινικὴν γραφὴν.

Β) Σχέδιον. (Α' καὶ Β' ἐξάμηνον 1 ὥρα).

Εἰσαγωγή: Ἀνάλυσις χρώματος - διάκρισις διὰ διαμέσων τόνων τῶν χρωμάτων. Ἀσκήσις εἰς στοιχειώδη διάκρισιν καὶ ἀπόδοσιν τῆς συμμετρίας τῶν μερῶν καὶ τῆς σχέσεως τῶν διαστάσεων τῶν ἀντικειμένων. Στοιχεῖα ἐλευθέρας σχεδιάσεως προσώπων.

α) Ἐλεύθερον σχέδιον: Ἐλευθέρᾳ ἔγχρωμος σχεδίασις σκηνῶν συνθετωτέρων ἐξ ἀφορμῆς ἱστορημάτων, ποιημάτων, περιγραφῶν κλπ. ὡς ἐν τῇ Α' τάξει. Ἀσκήσις πρὸς διάκρισιν καὶ ἀπόδοσιν τοῦ κυριάρχου αὐτῶν χαρακτῆρος.

β) Σχέδιον ἐπὶ τῆ βάσει εἰδικῶν προτύπων: Σχεδίασις ἀπλῶν μνημείων τέχνης ἐκ τῶν ἐν τῷ μαθηματικῇ τῆς ἱστορίας διδασκόμενων. Σπουδαὶ πτυχολογίας.

γ) Γραμμογραφία: Σχεδίασις μετ' BIC μελανοῦ χρώματος ἢ γραμμοσύρτου τῆ βοήθειά χάρακος ἢ διαδήτου καὶ ἐν συνεχείᾳ χρωματικῶν γεωμετρικῶν ἐπαλληλῶν σχημάτων (διαφάνεια), ὡς ῥόμβων, παραλληλογραμμῶν, τετραγώνων, τριγώνων, πολυγώνων, κύκλων ἐλλείψεων καὶ ὑπὸ τοιαύτην διάταξιν, ὥστε νὰ σχηματίζεται ἐντὸς τοῦ περιθωρίου ἐν ἀρμονικῶν συνθετικῶν σύνολον.

Ἀπλούστατα ἔγχρωμα διακοσμητικὰ σχέδια μετ' γεωμετρικὰ σχήματα ὑπὸ τύπον λαϊκῶν ὑφαντῶν, κιγκλιδώματα, κίονες, ἀπλαῖ γέφυραι κατὰ μέτωπον, κωδωνοστάσια κλπ. εἰς ἐλευθέρᾳ καὶ ἄνευ μετρήσεων ἀπόδοσιν.

Γ) Χειροτεχνία: (Β' ἐξάμηνον μία ὥρα καθ' ἑβδομάδα)

α) Χαρτοτεχνία: Κατασκευαὶ στερεῶν διὰ διαφανῶν πλαστικῶν φύλλων (ἐκ ζελατίνης), οἰκίσκων ἐκ χαρτονίου κ.α.

Κατασκευαὶ κλαδίσκων ἀνθέων ἐκ τῶν διδασκόμενων ἐν τῇ τάξει κατὰ τὸ μάθημα τῆς φυτολογίας δι' εἰδικῶν ἔγχρωμων τεμαχίων καὶ σύρματος.

Χαρτοκοπτικὴ - Πανοκολλητικὴ:

Κατασκευὴ κυτίων, καλυμμάτων βιβλίων (COUVRE LIVRE) διὰ κολλησεως ὀθόνης καταλλήλως διακοσμουμένης ἐπὶ χονδροῦ χαρτονίου.

Κατασκευὴ χαρτοφυλάκων, ἀπλῆ δέσις βιβλίων.

δ) Πλαστικὴ: Ἐλεύθεραι ἐργασίαι ἀπὸ μνήμης:

Κατασκευὴ ἀντικειμένων ἐκ τοῦ ζωικοῦ καὶ τοῦ φυτικοῦ (καρποὶ) κόσμου, ὡς καὶ γεωφυσικῶν μορφῶν.

III. Τάξις Γ'.

Σχέδιον.

Εἰσαγωγή: Ὡς εἰς τὴν Β' τάξιν. Φωτοσκίσις. Ἀνάμιξις χρωμάτων. Ἀξονες κινήσεων.

α) Ἐλεύθερον σχέδιον: Ἀπὸ μνήμης ἢ ἐκ προτύπων προσφερομένων ἀπὸ τοῦ πίνακος: Ἑλληνικὰ τοπία ἔγχρωμα, σπιτία, ναῖσκοι, βένδρα, θάλασσα. Πρόσωπα ἀπὸ διαφόρους ὄψεις. Κινήσεις ἀπλῆ ἀνθρώπων, πτηνῶν, ζώων. Πλοιάρια, λέμβοι, αὐτοκίνητα, σιδηρόδρομοι, ἀεροπλάνα. Ἐντυπώσεις ἀπὸ ταξίδια, ἑορτάς, παιδικούς κήπους κλπ.

β) Γραμμικὸν σχέδιον: Εἰσαγωγή εἰς τὴν διακοσμητικὴν τέχνην. Ἐξέλιξις καὶ ἐφαρμογαὶ ταύτης εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς βίον. Εὐδύγραμμα διακοσμητικὰ σχήματα διὰ μετρήσεων εἰς συνδυασμοὺς χρωμάτων τῆς ἀρεσκείας τῶν μαθητῶν. Πλακίστρωτα δαπέδων, κιγκλιδώματα συνθετώτερα, λαϊκὰ ὑφαντὰ κλπ. ἐκ προτύπων ἀπὸ τοῦ πίνακος προσφερομένων.

γ) Γεωμετρικὸν σχέδιον:

Ἡ φύσις τοῦ γεωμετρικοῦ σχεδίου. Ὀργανα σχεδιάσεως. Λύσεις γεωμετρικῶν προβλημάτων δι' ἀπλῶν κατασκευῶν. Κλίμακες ἀναγωγῆς. Ἰχνογράφησις ὑπὸ κλίμακα ἐπιπέδων σχημάτων. Γεωμετρικὰ σχέδια δαπέδων, ὀροφῶν.

Περὶ προβολῶν: Κεντρικὴ προβολὴ ἢ προοπτικὸν σχήματος. Ὀρθὴ προβολὴ. (Προβολαὶ σημείου, γραμμῶν καὶ ἐπιπέδων σχημάτων).

Προοπτικὴ: Σημασία αὐτῆς. Ὀπτικὴ γωνία, γεωμετρικὸν καὶ προοπτικὸν ἐπίπεδον. Γραμμὴ ἐδάφους. Γραμμὴ ὀρίζοντος. Σημεῖον ὀράσεως. Σημεῖον ἀποστάσεως. Προοπτικὴ τριγώνων, τετραγώνων, ἔγγεγραμμένου τοῦ ἐνὸς ἐντὸς τοῦ ἄλλου, κύκλων, πολυγώνων.

* Ἄρθρον 14.

ᾠδική.

1. Σκοπός.

Τὸ μάθημα τῆς ᾠδικῆς ἔχει σκοπὸν νὰ ἀναπτύξῃ τὰς μουσικὰς προδιαθέσεις τοῦ μαθητοῦ καὶ νὰ καταστήσῃ τὸν ἰκανόν. ὅπως κατανοήσῃ τὴν γλῶσσαν τῆς μουσικῆς καὶ οἰκειωθῆ αὐτήν. ἵνα δυνηθῆ νὰ ἐκφρασθῆ ὄχι μόνον μετ' ἐθνικὴν του γλῶσσαν τῆς ὀμιλίας, ἀλλὰ καὶ μετ' ἡμετέραν γλῶσσαν τῆς Μουσικῆς, εἰς τὴν ἐξεφράσθη ὁ λαὸς διὰ τῶν ἀσμάτων του καὶ οἱ μεγάλοι μουσικοὶ διὰ τῶν ἀθανάτων ἔργων των, διὰ τῶν ὁποίων ἐμορφοποίησαν οὗτοι τὸ εἶδος τῶν ἀνθρωπίνων διανοημάτων καὶ τῶν συναισθημάτων.

Οὕτω ἡ ᾠδικὴ καλεῖ τὸν μαθητὴν νὰ στραφῆ πρὸς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἐσωτερικὰς δυνάμεις, νὰ ἐκλεπτύνῃ τὰς αἰσθητικὰς του καταβολὰς καὶ ἀντιλήψεις καὶ νὰ κατευθύνῃ τὴν προτιμῆσιν του πρὸς τὸ ὠραῖόν καὶ ὄχι πρὸς τὸ κοινόν καὶ τὸ ἀγοραῖον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ ᾠδικὴ βοηθεῖ εἰς ὀλοκλήρωσιν τῆς μορφώσεως, ἣν ὁ μαθητὴς λαμβάνει διὰ τῶν λοιπῶν μαθημάτων, καὶ δημιουργεῖ ἀντιστάθμισμα αἰσθητικῶν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν τῆς μορφώσεως καὶ τὴν μηχανοποίησιν τῆς ζωῆς.

2. Διδαχτέα ὕλη.

Τάξις Α'.

Α'. Θεωρία τῆς Μουσικῆς - Μελωδικαὶ ἀσκήσεις

Ὁρισμὸς τῆς Μουσικῆς. Ἦχοι καὶ φθόγγοι. Ὑψος φθόγων. Ὀνόματα φθόγων. Μουσικὴ ἔκτασις. Πεντάγραμμα, βοηθητικαὶ γραμμαὶ. Γνώμονες. Γνώμων τοῦ ὀσλ. Ὀνομασία φθογγωσῶν. Διάρκεια ἢ ἀξία τῶν φθόγων. Σχήματα

φθογγωσῆμων. Ρυθμός, μελωδία. Μουσική ανάγνωσις. Ρυθμική και μελωδική ανάγνωσις ασκήσεων εἰς μέτρον 2) 4 ἐπὶ διαστημάτων 2 (τῆς μείζονος κλίμακος τοῦ Ντό) με ἡμίση καὶ τέταρτα. Μελωδικαὶ ασκήσεις ἐπὶ διαστημάτων 3ης καὶ 4ης. Παύσεις. Σύνθεσις διαρκείας. Σχετικαὶ μελωδικαὶ ασκήσεις. Περί μέτρου ἐν γένει. Μελωδικαὶ ασκήσεις εἰς μέτρον 4) 4. Τί εἶναι κλίμαξ. Κλίμαξ τοῦ Ντό. Μείζων κλίμαξ (τόνοι καὶ ἡμιτόνια). Ἐλλιπές μέτρον. Ρυθμικὴ ἀγωγή καὶ συνηθέστεροι ὄροι αὐτῆς. Κορώνα. Στιγμὴ διαρκείας. Παρεστιγμένα φθογγώσημα. Μελωδικαὶ ασκήσεις με παρεστιγμένα ἡμίση. Μελωδικαὶ ασκήσεις εἰς μέτρον 3) 4. Χρωματισμοὶ καὶ συνηθέστεροι ὄροι αὐτῶν. Προσώδια. Ὅροι καὶ σημεῖα τῆς προσώδιας. Σχετικαὶ μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα μονόφωνα. Ὅργανα καὶ παύσεις ὀργάνων. Παρεστιγμένα τέταρτα. Σχετικαὶ μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα. Μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα μονόφωνα, ἐπὶ διαστημάτων 5ης, 6ης, 7ης καὶ 8ης. Κανόνες δίφωνοι. Δέκατα ἕκτα καὶ παύσεις δεκάτων ἕκτων. Ὅργανον παρεστιγμένον. Μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα μονόφωνα με συνδυασμούς ὀργάνων καὶ δεκάτων ἕκτων.

Β'. Ἄσματα — Ἀκροάσεις δίσκων κλπ.: Ἐκμάθησις ἁσμάτων ἐθνικοῦ, θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοπλαστικοῦ ἐν γένει περιεχομένου καθιερωμένων ξένων καὶ Ἑλλήνων μουσουργῶν ἢ μουσικῶν παιδαγωγῶν. Ἐκμάθησις ἁσμάτων ἀνηκόντων εἰς τὸν κύκλον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς παραδόσεως ὡς καὶ λαϊκῶν ἁσμάτων ἄλλων χωρῶν. Ἀκροάσεις ἐκ δίσκων, μαγνητοφωνημένων ἐκτελέσεων ἢ ραδιοφωνικῶν ἐκπομπῶν, συνοδευομένων ὑπὸ συντόμων ἀναλύσεων, ἔργων δι' ἄσμα (μονωδιῶν, διωδιῶν, χορωδιακῶν ἔργων, ἀποσπασμάτων μελοδραμάτων καὶ ὁρατορίων, δημοδῶν ἁσμάτων κλπ.).

Τάξις Β'.

Α'. Θεωρία τῆς Μουσικῆς — Μελωδικαὶ ασκήσεις: Μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα ἐπὶ τῆς διδαχθείσης κατὰ τὸ προηγούμενον σχολικόν ἔτος ὕλης. Σημεῖα ἐπαναλήψεως καὶ παραπομπῆς. Μεσαῖοι φθόγγοι τῶν τόνων. Σημεῖα ἀλλοιωσεως. Ἐναρμόνιοι φθόγγοι. Χρωματικὴ κλίμαξ τοῦ Ντό. Μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα με ἠλλοιωμένους φθόγγους. Διπλῆ στιγμὴ διαρκείας. Συγκοπὴ καὶ ἀντιχρονισμός. Μείζων κλίμαξ τοῦ Σόλ. Ὀπλισμός τοῦ γνώμονος ἢ τῆς κλίμακος. Σχηματισμός τῆς μείζονος κλίμακος τοῦ Ρέ. Μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα εἰς τὰς μείζονας κλίμακας Σόλ καὶ Ρέ. Τρίηχον. Σχετικαὶ μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα. Σχηματισμός τῆς μείζονος κλίμακος τοῦ Λά. Μέτρον 3) 8 καὶ 6) 8. Αἱ μείζονες κλίμακες τοῦ Φά καὶ Σι ὕφ. Σχετικαὶ μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα. Μετατροπία καὶ μεταφορά.

Β'. Ἄσματα — Ἀκροάσεις ἐκ δίσκων κλπ.: Ἐκμάθησις ἁσμάτων ὡς ἐν τῇ Α' τάξει. Ἀκροάσεις ἐκ δίσκων ἢ ἀπὸ μαγνητοφώνου ἐκτελέσεων SOLO ἐνὸς ἐκάστου τῶν ὀργάνων τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας μετὰ κατατοπιστικῶν πληροφοριῶν ἐπ' αὐτῶν. Ἀκροάσεις ἐκ δίσκων κλασσικῶν, ἀπλῶν καὶ εὐλήπτων συμφωνικῶν ἔργων.

Τάξις Γ'.

Α'. Θεωρία τῆς Μουσικῆς — Μελωδικαὶ ασκήσεις: Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Λά, ἁρμονικὴ καὶ μελωδική. Θεωρητικὴ ἐξέτασις τῶν διαστημάτων 2ας τῆς ἁρμονικῆς ἐλάσσονος κλίμακος τοῦ Λά. Μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα εἰς τὴν ἐλάσσονα κλίμακα τοῦ Λά. Σύγκρισις μείζονος καὶ ἐλάσσονος κλίμακος. Τρόποι μείζων καὶ ἐλάσσων. Μελωδικαὶ ασκήσεις καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα εἰς ἐλάσσονας κλίμακας Μί, Σί, Ρέ καὶ Σόλ. Μέτρα 2) 2, 3) 2 καὶ 4) 2. Ἀρχαῖοι Ἑλληνικοὶ τρόποι. Ἦχοι Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Τρόποι Ἑλληνικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν. Μέτρον 7) 8. Σχετικὰ δημώδη καὶ Βυζαντινὰ ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα.

Β'. Σύντομος σχηματικὴ τῶν ἱστορικῶν περιόδων καὶ τῶν σπουδαιότερων μορφολογικῶν τύπων τῆς Μουσικῆς.

Γ'. Ἄσματα: Ἐκμάθησις ἁσμάτων τῶν μεγάλων μουσικῶν δημιουργῶν δι' ἀναγνώσεως τοῦ μουσικοῦ κειμένου.

Ἄρθρον 15.

Σωματικὴ Ἀγωγή.

1. Σκοπός: Ἡ Σωματικὴ Ἀγωγή ἀποβλέπει εἰς τὴν ὑποστήθισιν τῆς βαθμιαίας καὶ ἁρμονικῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀναπτύξεως τοῦ μαθητοῦ, με εἰδικούς σκοποὺς τοὺς ἑξῆς:

- 1) Τὴν ἐξασφάλισιν τῆς σωματικῆς ὑγείας καὶ εὐεξίας, τὴν ἐπίρρωσιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν βασικὴν σκληραγωγῆσιν τοῦ ὀργανισμοῦ.
- 2) Τὴν πρόληψιν καὶ διόρθωσιν τῶν σφαλμάτων καὶ ἐλλείψεων τῆς στάσεως καὶ τῶν ὀργάνων τῆς κινήσεως.
- 3) Τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀποδόσεως τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἰδίως τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας.
- 4) Τὴν ἀσκήσιν τοῦ ὀργανισμοῦ πρὸς μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν διὰ τῆς μικροτέρας νευρομυϊκῆς καταβολῆς.
- 5) Τὴν ἐπίτευξιν συμμετρου καὶ ἁρμονικῆς διαπλάσεως καὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐννοίας τῆς στάσεως, τῆς κινήσεως καὶ τῆς σωματικῆς ἐκφράσεως.
- 6) Τὴν συμβολὴν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ψυχικῶν, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι ὁλοκληρώνουν τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου.
- 7) Τὴν καλλιέργειαν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸ σῶμα (ὡς ἀξία καὶ φορέα ἀξιών) καὶ τῶν ὑγιῶν ἀντιλήψεων περὶ τῆς ἰερότητος καὶ τοῦ βαθυτέρου προορισμοῦ του.
- 8) Τὴν διὰ τῆς ἐν ὑπαίθρῳ ζωῆς καὶ τῆς φυσικῆς ἐν γένει κινήσεως καλλιέργειαν τῆς χαρᾶς, τῆς ζωῆς καὶ τῆς αἰσιοδοξίας καὶ τῆς διαθέσεως πρὸς ἐργασίαν καὶ δράσιν.
- 9) Τὴν προετοιμασίαν τοῦ μαθητοῦ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀπαιτήσεων τῆς πρακτικῆς ζωῆς.
- 10) Τὴν διατήρησιν τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων καὶ τοῦ ὑγινοῦς ἀγωνιστικοῦ πνεύματος, κυρίου χαρακτηριστικοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

2. Διδακτέα ὕλη.

Τάξις Α' — Γ'.

Α) Ἀσκήσεις τάξεως: Κλίσεις καὶ μεταβολαὶ ἐν στάσει. Φυσιολογικὴ βᾶδις με τὸν ἀπαιτούμενον γυμναστικόν τόνον. Φυσικὴν αἰώρησιν τῶν χειρῶν ἀπὸ τῶν ὤμων καὶ ἀερίως τεταμένους τοὺς ἀγκῶνας καὶ τὰς παλάμας, εἰς 120 βήματα ἀνὰ Γ'. Διάφοροι βηματισμοί. Ἄλτ. Ἀλλαγὴ βήματος, τραχάδην βηματισμός. Κλίσεις καὶ μεταβολαὶ ἐν βαδίσματι. Ἀλλαγὴ κατευθύνσεως. Σχηματισμός φάλαγγος, παρατάξεως καὶ εἶδη αὐτῶν. Μετασχηματισμός φάλαγγος ἐν στάσει καὶ κινήσει. Μετασχηματισμός φάλαγγος εἰς παράταξιν με τὸ αὐτὸ μέτωπον.

Β) Γυμναστικὴ:

α) Ἐλεύθεραι ασκήσεις ἐκ τῶν δεμελιωδῶν καὶ τῶν παραγῶν αὐτῶν στάσεων, β) συνασκήσεις, γ) ἀναπηδήσεις καὶ ἄλματα καὶ δ) φυσικαὶ μετατοπίσεις (βαδίσεις, δρόμοι, ἐρπυσμοί, διαπεράσεις κλπ.). Ἀσκήσεις ἐδάφους καὶ ἐφαλτηρίων. α) Κυβιστήσεις καὶ ἀνακυβιστήσεις ἐπὶ γυμναστικῶν στρωμάτων ἢ καταλλήλου ἐδάφους (ἀμμουδιά, χλόη) καὶ β) αἱ ἐλαφρότεροι μορφαὶ τῶν ασκήσεων ἐφαλτηρίων καὶ πλινθίων. Ἀσκήσεις με φορητὰ ὄργανα, ἤτοι με βαρείας δερματίνου γυμναστικᾶς σφαίρας (τῶν 2 χιλ.) με ἐλαστικᾶς σφαίρας καὶ με ἀτομικοὺς ξυλίνους κοντοὺς (80—100 ἐνμ.). Ἀσκήσεις ἐπὶ πεπηγμένων ὀργάνων, ἐπὶ πολυζύγων, δοκῶν, ἐδράνων, σχοινίων, κλιμάκων καὶ μοναζύγων.

Γ) Ἀγωνιστικὴ στίβου:

Δρόμοι: α) Δρόμοι ταχύτητος 60—80 μ. β) Δρόμοι προοδευτικῆς ἀποστάσεως καὶ βραδέος ρυθμοῦ, ἐναλλασσόμενοι με βᾶδισιν, αἵτινες εἰς τὴν Γ' τάξιν καὶ μόνον διὰ τοὺς μαθητὰς δύνανται νὰ φθάσουν τὴν ἀποστασιν τῶν 1000 μ. περίπου, χωρὶς οὗτοι νὰ λαμβάνουν τὴν μορφήν καὶ ρυθμὸν τοῦ ἀγωνιστικοῦ δρόμου ἡμιαντοχῆς. γ) Οἱ αὐτοὶ δρόμοι ἐπὶ φυσικοῦ ἐδάφους καὶ μετὰ τεχνητῶν ἢ φυσικῶν ἐμποδίων. δ) Σκυταλοδρομία. Ἄλματα εἰς μῆκος καὶ ὕψος μετὰ φορᾶς. Ρίψεις:

α) μικρᾶς δερματίνης σφαίρας 80—100 γραμμ., β) ἐπισκόρου (2 χιλ.) καὶ γ) σιδηρᾶς σφαίρας (3 χιλ.). Παλαιστικά ἀσκήσεις, ἤτοι ὀρθοστάση πάλη (μέση με μέση) μόνον διὰ τοὺς μαθητὰς, διελευστίνδα.

Δ'. Παιδιά:

Πάντα τὰ εἶδη τῶν ὁμαδικῶν γυμναστικῶν παιδιῶν ἐπιχωρίων καὶ ξένων καὶ ἐκ τῶν ἀθλοπαιδιῶν ἢ πετοσφαίρισις, ἢ χειροσφαίρισις καὶ ἢ καλαθοσφαίρισις, εἰς μικροτέρας διαστάσεις γηπέδου, μειωμένα χρονικὰ ὄρια καὶ κατόπιν σχετικῆς προπαρασκευῆς αὐτῶν διὰ συναφῶν παιδιῶν.

Ὁ διατιθέμενος διὰ τὰς ἀθλοπαιδιάς χρόνος νὰ περιληφθῆν κατὰ τὸ 1) 3 μὲν στοιχεῖα τεχνικῆς, ἤτοι ρίψεις, ὑποδοχὴν, λαβὴν ἢ σταμάτημα, μεταβίβασιν τῆς σφαίρας με ἐλιγμούς με αὐτὴν, κατὰ δὲ τὰ ἕτερα 2) 3 διεξαγωγὴν τῆς παιδιᾶς με παρεμβολὴν, στοιχειῶν τακτικῆς, τ. ἔ., διατήρησιν τῶν θέσεων, ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τὸν ἀντίπαλον, συνεργασίαν καὶ σχέδιον ἐπιθέσεως καὶ ἀμύνης.

Ε'. Λαϊκοὶ χοροί:

Οἱ δύο πανελλήνιοι κατ' ἀρχὴν χοροί, ὁ Καλαματιανὸς καὶ ὁ Κλέφτικος καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶναι ἀπολύτως γνωστοὶ εἰς τὸν Γυμναστήν ἢ τὴν Γυμνάστριαν με τὴν γηγενῆ μορφήν των, χωρὶς χορογραφικὰς προσθήκας ἢ ἀλλοιώσεις, ἀπαραιτήτως δὲ οἱ αὐτόχθονες τοπικοί.

ΣΤ'. Κολύμβησις:

Ἀσκήσεις καὶ παιδιὰ ἐξοικειώσεως με τὸ νερὸ (διολισθήσεις καὶ ἄνωσις, πηδήματα εἰς τὸ νερὸ ὑπὸ μορφήν παιδιᾶς. Δρόμος καὶ πτώσις με τοὺς πόδας, πηδήμα με στροφὴν περὶ τὸν ἐπιμήκη ἄξονα. πηδήμα ἐν συσπειρώσει κλπ.). Πρωθ' α καὶ ὑπὲρ κολύμβησις. Πηδήμα με τὴν κεφαλὴν καὶ κατάδυσις. Κατάδυσις διὰ τὴν ἀνέλκυσιν ἀντικειμένου εἰς μικρὸν βάθος καὶ ὁμαλὸν πυθμένα.

Ζ'. Ἐκδρομαί:

Ἡμιημερήσιαι εἰς τὰς πέριξ τῆς ἑδρας τοῦ σχολείου τοποθεσίας καὶ ἡμερήσιαι, καθ' ἃς αἱ μαθηταὶ ἀσκοῦνται εἰς τὴν ὀργανωμένην πεζοπορίαν καὶ ὄρειθασίαν με προοδευτικὴν αὐξήσιν τῆς ἀποστάσεως καὶ τῶν δυσκολιῶν αὐτῶν καὶ ἐφαρμογὴν σχετικῶν παιδιῶν αἰσθήσεως καὶ διανοήσεως (ὡς ἀνιχνεύσεως, προσανατολισμοῦ), ἀποκρύψεως, ἐκτιμήσεως ὕψους, βάθους καὶ μήκους, καταδείξεως ἀντικειμένων κλπ.).

Ἄρθρον 16.

Πρῶται Βοήθειαι.

1. Σκοπός.

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος τῶν Πρῶτων Βοηθειῶν εἶναι ἡ μετάδοσις εἰς τοὺς μαθητὰς πρακτικῶν ὑγιεινολογικῶν γνώσεων διὰ τὴν προφύλαξιν των ἐκ σωματικῶν ἀτυχημάτων καὶ ἢ καθοδήγησις καὶ ἀσκήσις αὐτῶν διὰ τὴν κατὰ τρόπον τελεσφόρον πρόχειρον μὲν, ἄμεσον ὅμως ἀντιμετώπισιν τῶν κυριωτέρων καὶ συνηθεστέρων ἐν τῷ ἀτομικῷ καὶ κοινωνικῷ βίῳ ἀπαντωμένων ἀτυχημάτων τούτων μέχρις ἐπεμβάσεως τοῦ ἐδικοῦ ἐπιστήμονος.

2. Διδακτέα ὕλη.

Τάξις Γ'.

Τὶ εἶναι αἱ Πρῶται Βοήθειαι. Κακώσεις μηχανικαί, θλάσεις, διάστρεμμα. Ἐξάρθρωμα. Κάταγμα. Τραῦμα. Αἱμορραγίαι ἐκ τραυμάτων. Πρῶται βοήθειαι ἐπὶ αἱμορραγιῶν. Ἐπίδεσμοι. Ἐγκεφαλικὴ διάσεισις. Τραύματα ἐξ ἰοβόλων ὄψεων. Δῆγματα λυσσόντων ζῶων. Κακώσεις θερμαντικά. Ἐγκουμα. Κρουπαγήματα. Καθολικὴ ψύξις. Ἡλίαςις. Κακώσεις ἠλεκτρικά. Ἐσωτερικαὶ αἱμορραγίαι. Ρινικὴ ἐπίσταξις. Πνευμονικὴ αἱμορραγία. Στομαχικὴ αἱμορραγία. Λιποθυμία. Ἐπιληψία. Σπασμοί. Ἀσφυξία. Τεχνητὴ ἀναπνοή, πρακτικὴ ἐξάσκησις τεχνητῆς ἀναπνοῆς. Διάσωσις πνιγμένου. Δηλητηριάσεις ἐξ οἰνοπνεύματος, ἐκ τροφῶν, ἐκ μονοξειδίου τοῦ ἀνθρακος. Μεταφορὰ τραυματιῶν καὶ ἀσθενῶν.

Ἄρθρον 17.

Οἰκοκυρικά.

1. Σκοπός:

Τὸ μάθημα τῶν Οἰκοκυρικῶν ἐπιδιώκει σκοποὺς παιδευτικούς καὶ πρακτικούς, ἤτοι νὰ διεγείρῃ καὶ καθοδηγήσῃ τὴν ἐμφυτον κλίσιν τῆς μαθητριάς εἰς τὸν ρόλον τῆς μητρὸς καὶ τῆς οἰκοδεσποίνης, νὰ ἀναπτύξῃ τὸ διαφέρον αὐτῆς πρὸς τούτο καὶ νὰ τὴν προπαρασκευάσῃ εἰς τὰς μελλοντικὰς αὐτῆς ὑποχρεώσεις διὰ τὴν ἐπιτυχεῖ διαίκασιν τοῦ οἴκου καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχετικῶν πρὸς αὐτὴν ἐργασιῶν.

Περαιτέρω διὰ τῆς καθοδηγήσεως τῆς μαθητριάς εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκλογὴν τῆς ποιότητος, τῆς μορφῆς καὶ τοῦ χρώματος τῶν χρησιμοποιητέων ὑλικῶν καὶ εἰς τὸν καλύτερον τρόπον τῆς ἐπεξεργασίας των καὶ τῆς συντηρήσεώς των δι' ἐργασίας ἀκριβοῦς, ἐν συνεχείᾳ δὲ διὰ τῆς ἐξάρσεως τῆς ἀξίας καὶ τοῦ κάλλους ἐκείνου τοῦ ἔργου, εἰς τὸ ὅποιον ἔχουν κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον προσαρμοσθῆ πρὸς ἄλληλα τὸ ὑλικόν, ἢ ἐπεξεργασία καὶ ἢ μορφή του ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, θὰ ἀναπτυχθῆ πνεῦμα δημιουργικὸν εὐκάμπτου προσαρμογῆς πρὸς τὰς κρατούσας περιστάσεις τοῦ βίου καὶ ὀρθολογικὴ ἀντιμετώπισις τῶν πρακτικῶν θεμάτων τοῦ οἴκου ἀντὶ τῆς ἀταλαιπώρου ἀποδοχῆς παρηγοχημένων σχημάτων.

Οὕτω διὰ τῆς ρεαλιστικῆς ἀντιμετώπισεως τῶν συνθηκῶν τοῦ οἰκιακοῦ βίου, συνδυαζομένης με τὴν ἀπλὴν χάριν καὶ τὴν λεπτότητα τοῦ αἰσθήματος, θὰ προαχθῆ ἢ μέλλουσα οἰκοδεσποῖνα νὰ δώσῃ τὴν προσωπικὴν τῆς σφραγίδα εἰς τὴν διευθέτησιν τοῦ οἴκου τῆς, ὥστε οὗτος νὰ ἐμπνέῃ τὸ αἰσθημα τῆς ἀσφαλείας, τῆς οἰκιακῆς θαλαπωρῆς καὶ τῆς ἀνέσεως καὶ νὰ καθιστᾷ βαθυτέρον καὶ συνεκτικώτερον τὸν δεσμόν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας.

I. Τάξις Α'.

2. Διδακτέα ὕλη:

Στοιχειώδεις γνώσεις περὶ τῶν εἰδῶν τῶν ὑφασμάτων μετὰ τὴν ὕλην αὐτῶν καὶ τὸ εἶδος τῆς παρασκευῆς των.

Α'. Ραπτική: Ἄπλου κέντημα λευκὸν καὶ χρωματιστόν. Ἐπιδιορθώσεις φορεμάτων καὶ πλεκτῶν δι' ἐμβαλώματος ἢ συρραφῆς (μανταρίσματος).

Β'. Πλεκτική: Χρήσις μικρᾶς βελόνης μετ' ἀγκίστρον πρὸς πλέξιν περιποδιῶν καὶ διδασκαλίαν τοῦ συστήματος ἀνασυνδέσεως ἐξηλωθέντος στήμονος (πιάσιμο πόντου). Χρήσις μεγάλων βελονῶν πρὸς πλέξιν βρεφικῶν, παιδικῶν ἢ ἀνδρικῶν πλεκτῶν εἰδῶν.

Γ'. Στοιχειώδης μαγειρικὴ: Ἄπλαϊ γνώσεις μαγειρικῆς καὶ ζαχαροπλαστικῆς. Τρόποι παρασκευῆς φαγητῶν καὶ γλυκισμάτων. Παράθεσις τῶν φαγητῶν, τρόπος τοποθετήσεως καὶ θέσις τῶν ἐπιτραπέζιων σκευῶν. Κανόνες συμπεριφορᾶς ἐν τῇ τραπέζῃ.

II. Τάξις Β'.

Συνδυασμὸς χρωμάτων τῶν ὑφασμάτων.

Α'. Κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ, ἀπλῶν ἀσπρορρούχων, ἰδίως νηπιακῶν καὶ παιδικῶν. Ἐπιδιορθώσεις φορεμάτων πλεκτῶν καὶ ὑφαντῶν δι' ἐμβαλωμάτων ἢ συρραφῶν. Πλύσις εἰδῶν ἐνδύσεως βαμβακερῶν, λινῶν, μαλλίνων, μεταξωτῶν, συνθετικῆς ὕλης, δαντελῶν. Σιδέρωμα ἐκάστου εἶδους. Καθαρισμὸς κηλίδων. Καθαρισμὸς τῶν μαγειρικῶν, ἐπιτραπέζιων καὶ διακοσμητικῶν σκευῶν τοῦ οἴκου.

Β'. Πλεκτικὴ, βρεφικῶν, παιδικῶν ἢ ἀνδρικῶν εἰδῶν διὰ βελονῶν μεγάλων.

Γ'. Στοιχειώδης γνώσις διαιτητικῆς: Ἀξία τῶν κυριωτέρων σιτιῶν ἰδίᾳ τῶν ἐγγχωρίου προελεύσεως καὶ ἐξέτασις αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς θρεπτικότητος, γνησιότητος καὶ τιμῆς. Ἡ ἀξία τῆς σταφίδος καὶ τῶν ἐγγχωρίων νωπῶν καὶ ξηρῶν καρπῶν διὰ τὴν παρασκευὴν γλυκισμάτων καὶ ὑπόδε-

εις διαφόρων τρόπων χρήσεως. Τρόποι συνθέσεως άπλων, θρεπτικών και εύθωνων γευμάτων.

III. Τάξις Γ'.

Α'. Η κατάλληλος χρησιμοποίησις τών διατιθεμένων χώρων τής κατοικίας, ύπνοδωματίων, χώρου διαμονής τής οικογενείας κατά τήν ημέραν, χώρων ύποδοχής, εργασίας, βοηθητικών, χώρων καταφυγής τών παιδιών προς εργασία ή παιδιάν, έστεγασμένων και ει δυνατόν και ύπαιθριων μετά πρασίνου.

Άπλη πρακτική και όρθολογική διευθέτησις τών χώρων, επίπλωσις και διακόσμησις αυτών. Υγιεινοί κανόνες φωτισμού, θερμάνσεως, ύδρεύσεως και άποχετεύσεως. Μέσα καθαρισμού τών χώρων. Στοιχειώδεις όδηγίαι έκλογής επίπλων και συνδυασμού σχημάτων, χρωμάτων και ύλης τούτων.

Β'. Καταρτισμός εβδομαδιαίου προγράμματος γευμάτων προς χρησιμοποίησιν ποικίλης φύσεως σιτίων, αναλόγως τής εποχής, προς επέτευξιν διατροφής έπαρκούς, ύγιεινής και κατά τò δυνατόν διακρινομένης διά τήν εύρείαν έναλλαγήν θρεπτικών στοιχείων με κατάλληλον συνδυασμόν ζωϊκών και φυτικών τροφίμων. Προφύλαξις έδεσμάτων και τροφίμων από τας αλλοιώσεις και μέθοδοι διατηρήσεως αυτών διά κονσερβοποίησεως τή βοήθειά καταλλήλων ύλων, άλατος, όξους, ζαχάρους, έλαιου κλπ. διά ψύξεως κλπ.

Γ'. Κοπτική και ραπτική άπλων έξωτερικών ένδυμάτων, ίδια παιδικών, έπιδιορθώσεις και μεταποιήσεις αυτών. Ράψιμον διά μηχανής και επί μέρους διά χειρός. Χρήσις τύπων δι' άπλά φορέματα (PATRON) κατασκευαζομένων υπό τών μαθητριών. Πλέξιμο διά βελονών διαφόρων ειδών. Κέντημα διακοσμητικόν με ύποδείγματα λαϊκής τέχνης προς διακόσμησιν ένδυμάτων ή έπενδύσεως οικιακών επίπλων.

Άρθρον 18.

Τò υπό τού παρόντος Β. Διατάγματος προβλεπόμενον αναλυτικόν και ώρολόγιον πρόγραμμα εφαρμόζεται διά τήν Α' Τάξιν από τού σχολικού έτους 1962—63, διά τήν Β' από τού σχολικού έτους 1963—64 και διά τήν Γ' Τάξιν από τού σχολικού έτους 1964—65.

Εις τόν αυτόν επί τής Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Ήμέτερον Ύπουργόν ανατίθεμεν τήν δημοσίευσιν και έκτέλεσιν τού παρόντος Διατάγματος.

Εν Αθήναις τή 12 Σεπτεμβρίου 1961

Εν όνόματι τού Βασιλέως

Ο Ανιβασιλεύς

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚ.ΤΩΝ ΥΠΟΨΡΓΟΣ

Γ. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ